Cuntas Leithreasa 2024

Vóta 37

Coimirce Shóisialach

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta Vóta 37, ceanglaítear orm an Cuntas Leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

De réir an cheanglais sin, d’ullmhaigh mé an cuntas i gceangal leis seo ar an méid a caitheadh sa bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 ar thuarastail agus ar chostais Oifig an Aire Coimirce Sóisialaí, ar sheirbhísí áirithe atá á riar ag an Oifig sin le haghaidh íocaíochtaí leis an gCiste Árachais Shóisialaigh (CÁS) agus ar dheontais áirithe agu lena n-áirítear íocaíochtaí faoi scéimeanna airgeadteoranta arna riar ag an Oifig sin.

Déantar comparáid idir an t-olltoradh caiteachais agus na suimeanna

- deonaithe ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2024, lena n-áirítear an méid a d’fhéadfaí a úsáid mar leithreasaí i gcabhair ar chaiteachas le haghaidh na bliana, agus
- curtha ar fáil le haghaidh seirbhísí soláthair chaipitiúil in 2024 as leithreasaí gan chaitheamh ó 2023, faoi na socruithe géillte iarchurtha a bunaíodh le halt 91 den Acht Airgeadais, 2004.

Caithfear farasbarr €95.068 milliún a ghéilleadh don Státchiste.

Is cuid den chuntas seo é an ráiteas faoi na polasaithe agus na prionsabail chuntasaíochta, chomh maith le nótaí 1 go dtí 6.

Soláthar seirbhísí na gníomhaireachta

Gníomhaíonn an Roinn mar ghníomhaire íocaíochta de chuid na Roinne Airgeadais chun dliteanais cheadaithe íocaíochtaí cnapshuime pinsinéirí Waterford Crystal agus íocaíochtaí pinsin leanúnacha Waterford Crystal a íoc, faoi alt 48B d’Acht na bPinsean, 1990, arna chur isteach le halt 4 den Acht Leasa Shóisialaigh agus Pinsean (Uimh.2), 2014. Is í an Roinn a bhainistíonn riarachán agus maoiniú thar ceann na Roinne Airgeadais. Tuairiscíonn an Roinn Airgeadais na suimeanna a íoctar sna Cuntais Airgeadais.

I rith 2024, lean an Roinn ar aghaidh ag gníomhú mar ghníomhaire íocaíochta don Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige don Íocaíocht Aitheantais Cóiríochta (ÍAC). Foráiltear leis an Acht um an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha) 2022 le go mbeadh na híocaíochtaí sin ar fáil in 2024, go maoinítear na híocaíochtaí sin ó Vóta 40 Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige, agus go dtugtar cuntas orthu sa chuntas leithreasa don Vóta sin.

Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta

Cuireadh na beartais agus na prionsabail chaighdeánacha chuntasaíochta a bhaineann le cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin i gciorclán 20 de 2024, i bhfeidhm agus an cuntas á ullmhú, ach amháin mar atá luaite thíos. Déantar foráil leis an gciorclán sin le cur chun feidhme roinnt Caighdeáin Chuntasaíochta Rialtas Láir (CCRL) a tháinig i bhfeidhm sa bhliain dár críoch 31 Nollaig 2024.

Tá maolú faighte ag Vóta 37 ón gcur chun feidhme ó 2024 maidir le riachtanais aitheantais ioncaim de réir Chiorclán 20 de 2024, agus níl ioncam fabhraithe atá inchurtha i leith costais riaracháin atá inghnóthaithe ón gCiste Árachais Shóisialaigh á thaifead. Tá an maolú sealadach sin bronnta chun tacú le cothú seasta na gcostas riaracháin sa chuntas leithreasa agus i ráitis airgeadais an Chiste Árachais Shóisialaigh.

Tá luachanna comparáideacha ón mbliain roimhe seo athshonraithe in go leor cásanna chun na hathruithe mar gheall ar thabhairt isteach CCRL a thabhairt le fios.

Aisghabháil ró-íocaíochtaí

Déantar cuntas ar aisghabháil fiach maidir le ró-íocaíochtaí scéimeanna ginearálta/liúntas tacaíocht ioncaim mar seo a leanas.

- Tugtar aisghabhálacha airgid agus asbhaintí a fhaightear chun cuntais ar an dáta a dhéantar iad a mheaitseáil i gcoinne an tsealbhóra fiachais ábhartha. Coinnítear méideanna aisghabhála neamh-chomhoiriúnaithe ar fionraí agus cuirtear san áireamh iad mar ioncam le laghdú comhfhreagrach ar fhiachas ar a n-aithint. Ós rud é gurb é Vóta 37 an faighteoir is mó d’fháltais ró-íocaíochtaí, coinnítear fáltais neamh-chomhoiriúnaithe i gcuntas fionraí Vóta 37 ar feitheamh réitigh agus postáil ina dhiaidh sin chuig Vóta 37 nó CÁS de réir mar is cuí.
- Déantar admhálacha neamh-chomhoiriúnaithe atá bliain nó níos sine a chur ar an gcuntas ar bhonn buan nuair a thugtar chun críche gach próiseas meaitseála atá ar fáil.
- Déantar aisghabhálacha airgid thirim agus asbhainte maidir le ró-íocaíocht ar íocaíocht scéime na bliana reatha a ghlanluacháil in aghaidh an chaiteachais sa bhliain chuntasaíochta reatha.
- Láimhseáiltear aisghabhálacha airgid thirim agus asbhainte maidir le ró-íocaíocht ar íocaíocht scéime na bliana roimhe sin mar ioncam sa bhliain chuntasaíochta reatha.
- Féadfar aisghabhálacha airgid thirim agus asbhainte a tuairiscíodh i mbliain/blianta cuntasaíochta roimhe sin a chur ar ceal sa bhliain chuntasaíochta reatha. Gearrtar aisghabhálacha na bliana roimhe a cealaíodh sa bhliain chuntasaíochta reatha in aghaidh chaiteachas na bliana reatha. I gcás ina ndéantar athbhreithniú ar luach ró-íocaíochta a ardaíodh sa bhliain roimhe sin, cuirtear an ró-íocaíocht bhunaidh ar ceal agus ardaítear ró-íocaíocht nua sa bhliain reatha – nuair a tharlaíonn sé sin, déantar an méid a aisghabhtar a mheaitseáil leis an ró-íocaíocht nua agus a thaifeadadh mar ioncam sa bhliain chuntasaíochta reatha.

Aitheantas na n-íocaíochtaí

Cuimsíonn íocaíochtaí na suimeanna sin a thagann le linn na híocaíochta i rith na bliana. Meastar méideanna a bheith íoctha nuair a thabhaítear an dliteanas, nuair atá an íocaíocht dlite agus nuair atá treoir na híocaíochta (seic nó ríomhaistriú airgid) tar éis a bheith déanta ar an gcóras bainteach íocaíochta. Aithnítear íocaíochtaí airgid thirim leasa shóisialaigh a dhéantar tríd An Post nuair a eisíoctar iad. Sa chás go dtiteann an gnáthdháta dlite íocaíochta ar lá saoire poiblí, d’fhéadfadh sé go mbeadh gá le híocaíochtaí a eisiúint go luath. Ag deireadh na bliana, is iondúil go n-aithnítear íocaíochtaí a eisítear go luath trí ríomhaistriú airgid ag bainc nó nuair atá tiontú ina airgead go luath ag custaiméirí in oifigí poist, a thagraíonn don bhliain ina dhiaidh sin, mar réamhíocaíochtaí. Eisíonn an Roinn cistí don bhanc lá amháin roimh íocaíochtaí custaiméirí. Tá na híocaíochtaí maoinithe sin san áireamh freisin i réamhíocaíochtaí scéime.

Bunús an tomhais– dímheas sócmhainní caipitil

Déantar dímheas maoine, gléasra agus trealaimh agus amúchadh sócmhainní doláimhsithe a ríomh agus a ghearradh de réir CCRL 17 agus CCRL 31 faoi seach.

Is iad na saolréanna fóinteacha agus rátaí gaolmhara le haghaidh príomhaicmí sócmhainní caipitil ná mar seo a leanas.

Aicme Shócmhainne	*Saolré Fhóinteach*	*Ráta dímheasa/amúchta*
Bogearraí oibriúcháin móra	10 mbliana	10%
Bogearraí eile	5 bliana	20%
Troscán agus feistis	10 mbliana	10%
Trealamh oifige agus TF	5 bliana	20%

Ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Freagracht as córas rialaithe airgeadais inmheánaigh

Agus mé mar Oifigeach Cuntasaíochta, admhaím mo fhreagracht as a chinntiú go ndéanann an Roinn córas éifeachtach de rialú inmheánach airgeadais a chothabháil agus a fheidhmiú.

Feidhmítear an fhreagracht sin i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil dom agus i gcomhthéacs na n-oibleagáidí eile atá orm mar Ard-Rúnaí.

Chomh maith leis sin, ní féidir le haon chóras rialaithe airgeadais inmheánaigh ach cinnteacht réasúnta seachas cinnteacht iomlán a thabhairt go gcosnaítear sócmhainní, go n-údaraítear idirbhearta agus go dtaifeadtar i gceart iad, agus go ndéantar earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha a chosc nó go n-aimsítear iad go tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialaithe airgeadais inmheánaigh a choinneáil agus déantar athbhreithniú leanúnach ar an gcóras agus ar a éifeachtúlacht.

Seirbhísí comhroinnte

Chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí maidir le riachtanais an chomhaontaithe bainistíochta seirbhíse idir an Roinn seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte chun acmhainní daonna agus seirbhísí comhroinnte párolla a sholáthar.

Bím ag brath ar litir dhearbhaithe ón Oifigeach Cuntasaíochta maidir leis an Vóta don Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte go bhfuil na rialuithe iomchuí curtha i bhfeidhm i ndáil le seirbhísí comhroinnte a chur ar fáil don Roinn seo.

Timpeallacht um Rialú Airgeadais

Timpeallacht rialaithe ina bhfuil na heilimintí seo a leanas i bhfeidhm.

- Tá freagrachtaí airgeadais tar éis a bheith ceaptha ag leibhéal na bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Tá socruithe tuairiscithe bunaithe ag gach leibhéal ina bhfuil freagracht as bainistíocht airgeadais sannta.
- Tá gnásanna foirmiúla bunaithe chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus chun gníomh ceartaitheach cuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúchta ann chun comhairle a chur orm agus mo chuid freagrachtaí maidir leis an gcóras rialaithe airgeadais inmheánach á gcomhlíonadh agam.
- Tá taifead déanta ar nósanna imeachta um próisis ghnó lárnacha.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistíochta

Tá creat nósanna imeachta riaracháin agus tuairisciú rialta bainistíochta i bhfeidhm, lena n-áirítear leithscaradh dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta.

- Go bhfuil córas buiséadaithe iomchuí ann le buiséad bliantúil atá coinnithe faoi athbhreithniú ag lucht bainistíochta sinsearach.
- Go ndéanann lucht bainistíochta sinsearach athbhreithniú rialta ar thuarascálacha airgeadais bliantúla agus tréimhsiúla a léiríonn feidhmiúchán airgeadais in aghaidh na réamhaisnéise.
- Go bhfuil córas bainistíochta rioscaí á oibriú sa Roinn.
- Go bhfuil córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú.
- Go bhfuil treoirlínte rialaithe infheistíochta caipitil cuí agus disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadal ann.

Iniúchóireacht inmheánach agus an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca

Tá feidhm iniúchta inmheánaigh ag an Roinn, agus pearsanra atá oilte go cuí aici, a fheidhmíonn de réir cairt scríofa atá faofa agam. Tá a cuid oibre bunaithe ar anailís ar na rioscaí airgeadais a bhfuil an Roinn nochta dóibh, agus tá a pleananna iniúchta inmheánaigh bliantúla, arna gceadú i gcomhpháirt agamsa agus ag an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca, bunaithe ar an anailís sin. Tá sé mar aidhm leis na pleananna sin na príomhrialuithe a chumhdach ar bhunús rollach, le linn tréimhse réasúnta. Déanaimse agus an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca araon athbhreithniú tréimhsiúil ar fheidhm iniúchóireachta inmheánaí. Tá nósanna imeachta bunaithe agam chun a chinntiú go ndéantar moltaí iniúchta inmheánaigh a leanúint.

Soláthar

Deimhním go gcinntíonn an Roinn go bhfuil fócas cuí ar dhea-chleachtas maidir le ceannach agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíonadh na dtreoirlínte ábhartha go léir a chinntiú. Tá sonraí maidir le 10 gconradh neamhiomaíocha curtha ar fáil ag an Roinn sa tuairisceán bliantúil do 2024 maidir le ciorclán 40/2002 don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus don Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

Neamhchomhlíonadh na rialacha soláthair

Chomhlíon an Roinn na treoirlínte cé is moite de 28 conradh (os cionn €25,000), caiteachas iomlán de €3,332,515 (gan CBL) in 2024 mar atá leagtha amach thíos.

- Bhain luach conartha a bhí cothrom le €130,324 in 2024 le haghaidh conradh bliana do Zovy Archive Support. Foilsíodh tairiscint i R1 2025 agus tá conradh nua i bhfeidhm ó mhí Iúil 2025.
- Bhain caiteachas iomlán €2,698,510 in 2024 le fiche trí conradh a bronnadh chun an tSeirbhís Infhostaitheachta a sheachadadh. Cuireadh tús le conarthaí nua ar mhaithe le dhá chonradh is fiche de na conarthaí sin i mí Aibreáin 2024.
- Bhain caiteachas iomlán €455,231 le dhá chonradh shealadacha le haghaidh Bainisteoirí Brainse in oifigí Brainse Mhainistir na Corann agus Ros Cré in 2024. Tharla próisis earcaíochta iomlána in 2024, agus tá conarthaí nua i bhfeidhm ó mhí Lúnasa 2024.
- Bhain caiteachas €39,200 le conradh chun críoch taighde margaidh agus suirbhéanna in 2024. Tugadh cuireadh chun tairisceana le haghaidh na seirbhíse in athuair, agus cuireadh tús le conradh nua in R2 2024.
- Bhain caiteachas €9,250 in 2024, le conradh a tugadh chun an riosca a bhaineann le cibearbhagairtí a laghdú.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an Roinn a shainaithníonn agus a thuairiscíonn príomhrioscaí agus na bearta bainistíochta atá á ndéanamh chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí sin agus, a mhéid is féidir, chun na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm a shainaithníonn na príomhrioscaí atá roimh an Roinn, agus tá siad sin aitheanta, measúnaithe agus grádaithe de réir a dtábhachta. Déanann an Bord Bainistíochta an clár a athbhreithniú agus a nuashonrú go ráithiúil. Úsáidtear toradh na measúnuithe sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh chun a chinntiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú go leibhéal inghlactha.

Tugtar mionsonraí sa chlár rioscaí ar na rialuithe agus na gníomhaíochtaí is gá chun rioscaí agus an fhreagracht as oibriú rialuithe a leagtar ar bhaill foirne ar leith a mhaolú.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomh ceartaitheach a dhéanamh agus don bhainistíocht agus don Bhord Bainistíochta, i gcás inarb ábhartha, ar bhealach tráthúil. Deimhním gur sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun faireachán a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh a aithníodh a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Tá nósanna imeachta ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta agus rialaithe riosca. Tá monatóireacht agus athbhreithniú na Roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe airgeadais inmheánaigh bunaithe ar obair na n-iniúchóirí inmheánacha agus seachtracha agus na bainistíochta sinsearaí taobh istigh den Roinn atá freagrach as forbairt agus cothabháil an chreata rialaithe inmheánaigh airgeadais.

Obair chumaisc

Tá obair chumaisc ar bun sa Roinn ó mhí Mheán Fómhair 2022. Tá Beartas Oibre Cumaisc na Roinne - atá forbartha i gcomhréir le Creat Beartais don Obair Chumaisc in Eagraíochtaí Státseirbhíse - treoraithe ag an bprionsabal uileghabhálach nach mór dúinn leanúint de bheith ar fáil dár gcustaiméirí agus de bheith ag freastal orthu. Mar riachtanas, ciallaíonn sé sin nach féidir le hobair chumaisc oibriú i ngach cás do gach ról nó gach ball foirne.

In 2024, as an timpeall 7,300 lucht oibre (líon daoine), d’oibrigh 40% san oifig go lánaimseartha, d’oibrigh 12% go cianda ar feadh lá amháin nó níos lú in aghaidh na seachtaine, d’oibrigh 20% go cianda ar feadh dhá lá in aghaidh na seachtaine, d’oibrigh 16% go cianda ar feadh trí lá in aghaidh na seachtaine agus d’oibrigh 12% go cianda ar feadh ceithre lá in aghaidh na seachtaine.

Chun riosca sáruithe ar shonraí a mhaolú eisítear ríomhairí glúine atá criptithe don fhoireann go léir. Deimhnítear céannacht na foirne le hainm úsáideora agus pasfhocal araon roimh rochtain ar aon chóras de chuid na Roinne. Faightear rochtain ar líonra príobháideach fíorúil (VPN) criptithe.

Saincheisteanna rialaithe inmheánaigh airgeadais

Ceanglaítear de réir an dlí ar an gCiste Árachais Shóisialaigh suimeanna a íoc nó a sholáthar chuig Vóta 37 maidir le haon chustaiméir a bhfuil scéimeanna pinsean neamhranníocach Stáit nó liúntas cuardaitheora poist á fháil acu de réir tástála acmhainne, agus a bhfuil iarratas déanta acu freisin ar, nó a bhfuil teidlíocht bhunúsach acu ar, scéim sochair atá aistarraingthe nó a bhfuil deireadh curtha leis. Sna cásanna seo, faigheann an t-éilitheoir an íocaíocht de réir tástála acmhainne ar luach níos airde, agus tá teidlíocht chomhfhreagrach na scéime sochair iníoctha ag an gCiste. Déantar an méid comhiomlán atá iníoctha ag an gCiste a chreidiúnú ansin sa scéim pinsin neamhranníocach i Vóta 37.

Bhí an Roinn tar éis meastachán cuntasaíochta de luach comhiomlán na n-aistrithe sin a chruthú bunaithe ar anailís stairiúil, mar gheall nach raibh teacht ar eolas a bhí cruthaithe ag sainchóras.

Meastar go soláthróidh uirlis tuairiscithe, atá á forbairt faoi láthair, faisnéis níos cruinne agus níos tráthúla don Roinn chun meastachán cuntasaíochta luach comhiomlán na n-aistrithe sin a fheabhsú. Glactar leis go mbeidh an cruinneas feabhsaithe le feiceáil sna haistrithe a ndéanfar taifead orthu i ráitis airgeadais an Chiste Árachais Shóisialaigh agus i gcuntais leithreasa Vóta 37 ó 2025 ar aghaidh.

Bhí an luach reatha a aistríodh ón gCiste agus a cuireadh chun sochair don Vóta in 2024 díreach faoi bhun €100 milliún. Léiríonn torthaí tosaigh ón uirlis tuairiscithe nua, atá á forbairt, go bhfuil an luach athbhreithnithe atá le haistriú ón gCiste agus le cur chun sochair don Vóta i leith 2024 thart ar €159 milliún. Is dócha gur tharla gearríocaíochtaí den chineál céanna in 2022 agus 2023. (Bheadh aon tionchar carnach a bheadh mar thoradh ar aon ghearríocaíochtaí chuig an Vóta roimh 2022 curtha as an áireamh ag fóirdheontas an Chiste ag an Vóta in 2021.)

Tá sé i gceist ag an Roinn nuair atá tástáil déanta ar an uirlis tuairiscithe agus imscartha, aistriú aonuaire a dhéanamh ón gCiste agus luach carnach na n-aistrithe sin do 2022, 2023 agus 2024 a chreidiúnú don Vóta. Nochtann Nóta 2.6. sócmhainn theagmhasach maidir leis an ábhar sin.

Tá caiteachas comhcheangailte an Chiste agus Vóta 37 cruinn agus iomlán do na blianta uile lena mbaineann agus níor cuireadh isteach ar íocaíochtaí le custaiméirí.

Níor aithníodh aon laigí eile i rialú inmheánach airgeadais i ndáil le 2024 a éilíonn nochtadh sa chuntas leithreasaithe.

John McKeon
Oifigeach Cuntasaíochta
Coimirce Sóisialaí

19 Meán Fómhair 2025

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste
Tuarascáil le cur faoi bhráid Dháil Éireann

Vóta 37 Choimirce Shóisialach
Tuairim faoin gcuntas leithreasa

Rinne mé iniúchadh ar an gcuntas leithreasa do Vóta 37 Choimirce Shóisialach don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Is é mo thuairimse go gcuirtear i láthair go cuí

- sa chuntas leithreasa fáltais agus caiteachas Vóta 37 Choimirce Shóisialach don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024, agus
- gur ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

An bonn leis an tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (ISAnna) arna gcur i bhfeidhm ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúchóireachta. Déantar cur síos ar mo fhreagrachtaí faoi na caighdeáin sin san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo. Táim neamhspleách ar an Roinn Choimirce Shóisialac agus chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí eiticiúla eile i gcomhréir leis na caighdeáin.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta atá aimsithe agam leordhóthanach agus cuí chun bunús a chur le mo thuairim.

Tuarascáil ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm as tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo.

Rialtacht na n-íocaíochtaí leasa shóisialaigh

Luaitear i gCaibidil 16 de mo *Thuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí* do 2024 na híocaíochtaí leasa shóisialaigh de bhreis ar theidlíocht faoi scéimeanna arna n-oibriú ag an Roinn Coimirce Sóisialaí. Measaim go bhfuil leibhéal measta na n-íocaíochtaí leasa shóisialaigh neamhrialta ábhartha do Vóta 37, mar a mhínítear sa chaibidil.

Neamhchomhlíonadh le rialacha soláthair

Nocht an tOifigeach Cuntasaíochta sa ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais go raibh leibhéal ábhartha neamhchomhlíontachta leis na rialacha náisiúnta soláthair i leith conarthaí a bhí i bhfeidhm in 2024.

Seamus Mac Cárthaigh
An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

22 Meán Fómhair 2025

Aguisín a ghabhann leis an tuarascáil ón Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste

Freagrachtaí an Oifigigh Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as an méid seo a leanas

- an cuntas leithreasa a ullmhú i gcomhréir le halt 22 den Exchequer and Audit Departments Act, 1866
- a áirithiú go mbeidh an cuntas leithreasa i gcomhréir le ceanglais na *Nósanna Imeachta um Airgeadas Poiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin, agus le hordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin
- rialtacht na n idirbheart a áirithiú, agus
- cibé rialú inmheánach a chur chun feidhme a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun ullmhú an chuntais leithreasa a chumasú, saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de dheasca calaoise nó earráide.

Freagrachtaí an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 d'Acht an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993 iniúchadh a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa agus tuairisciú air sin do Dháil Éireann á rá cibé acu, i mo thuairimse, a chuirtear na fáltais agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair i gceart sa chuntas.

Is é an cuspóir atá agam agus an t iniúchadh á dhéanamh dearbhú réasúnach a fháil maidir le cé acu atá nó nach bhfuil an cuntas leithreasa saor ó mhíráiteas ábhartha de dheasca calaoise nó earráide. Tá dearbhú réasúnach ina ardleibhéal dearbhaithe, ach ní ráthaíocht atá ann go mbraithfear le hiniúchadh a dhéantar i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta míráiteas ábhartha i gcónaí nuair is ann dó. Is féidir le míráitis eascairt as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, ar bhonn aonair nó ar an gcomhiomlán, go bhféadfaí a mheas le réasún go mbeadh tionchar acu ar chinntí eacnamaíocha úsáideoirí a dhéantar ar bhonn an chuntais leithreasa.

Mar chuid d'iniúchadh i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta, feidhmím breithiúnas gairmiúil agus coinním sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Ar an dóigh sin,

- Sainaithním na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha a thabhairt ar an gcuntas leithreasa, agus déanaim measúnú air sin, cibé acu de dheasca calaoise nó earráide; dearaim agus feidhmím nósanna imeachta iniúchóireachta atá freagrach do na rioscaí sin; agus faighim fianaise iniúchóireachta atá leordhóthanach agus iomchuí chun bonn a sholáthar le mo tuairim. Tá riosca níos mó ag baint le gan míráiteas ábhartha a thagann as calaois a bhrath ná ceann a thagann as earráid a bhrath, ós rud é gur féidir go mbeidh claonpháirteachas, brionnú, neamhghníomhartha intinneacha, mífhaisnéisí nó sárú ar rialú inmheánach i gceist le calaois.
- Faighim tuiscint ar rialú inmheánach atá ábhartha maidir leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta atá iomchuí sna himthosca a dhearadh, ach ní dhéanaim amhlaidh chun tuairim a léiriú ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh forálacha cuntasaíochta na *Nósanna Imeachta um Airgeadas Poiblí* na Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

Déanaim cumarsáid leis an Oifigeach Cuntasaíochta i leith, i measc ábhair eile, raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus torthaí iniúchóireachta suntasacha, lena n áirítear aon easnaimh shuntasacha sa rialú inmheánach a shainaithním le linn m'iniúchta.

Aguisín a ghabhann leis an tuarascáil ón Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (ar ar leanúint)

Tuairiscím, mar eisceacht, más rud é, i mo thuairimse,

- Nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe uile a d'éiligh mé le haghaidh m'iniúchta, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta chun gur féidir iniúchadh a dhéanamh go fonnmhar agus i gceart ar an gcuntas leithreasa, nó
- nach bhfuil an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Tuairisciú ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

I dtaca le mo thuairim ar an gcuntas leithreasa, ní chlúdaítear ráiteas an Oifigigh Cuntasaíochta maidir le rialú inmheánach airgeadais, ná ní chuirim in iúl aon chineál conclúide dearbhaithe maidir leis sin.

I dtaca le m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear orm faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais a léamh agus, ar an dóigh sin, breithniú a dhéanamh ar cé acu atá an fhaisnéis atá ann ar neamhréir ábhartha leis an gcuntas leithreasa nó leis an eolas a fhaightear ann le linn an iniúchta, nó más cosúil gur tugadh míráiteas ábhartha ina leith. Más rud é, bunaithe ar an obair atá déanta agam, go dtagaim ar an gconclúid go bhfuil míráiteas ábhartha ann, ceanglaítear orm an fíoras sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Féachaim le fianaise eile a fháil faoi rialtacht idirbheart airgeadais le linn an iniúchta. Ceanglaítear orm a thuairisciú, faoi alt 3 den Acht um Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, má shainaithním aon chás ábhartha inarb amhlaidh nár cuireadh airgead poiblí i bhfeidhm chun na gcríoch atá beartaithe nó inarb amhlaidh nach raibh idirbhearta i gcomhréir leis na húdaráis a rialaíonn iad.

Ceanglaítear orm freisin, faoi Acht 1993, tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as mo chuid iniúchtaí ar na cuntais leithreasa a mheasaim a bheith iomchuí. Sna cásanna sin, leis na tuarascálacha iniúchóireachta ar na cuntais leithreasa ábhartha tagraítear don chaibidil nó do na caibidlí ábhartha i mo *Thuarascáil bliantúil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí*.

Vóta 37 um Choimirce Shóisialach

Cuntas Leithreasa 2024

				2024	2023
		Suim Soláthraithe sa Mheastachán		Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000	€000
Caiteachas cláir:					
Scéimeanna cúnaimh shóisialta, seirbhísí, agus íocaíocht leis an gCiste Árachais Shóisialaigh					
Riarachán					
	Leagan Bunaidh	648,243			
	Forlíontach	(5,688)			
			642,555	626,532	599,999
Pinsin					
	Leagan Bunaidh	1,269,753			
	Forlíontach	72,786			
			1,342,539	1,335,726	1,229,282
Aois oibre – tacaíochtaí ioncaim					
	Leagan Bunaidh	3,003,641			
	Forlíontach	(14,712)			
			2,988,929	2,936,541	2,802,265
Aois oibre – tacaíochtaí fostaíochta					
	Leagan Bunaidh	655,217			
	Forlíontach	5,533			
			660,750	660,620	622,557
Breoiteacht, míchumas agus cúramóirí					
	Leagan Bunaidh	3,952,791			
	Forlíontach	353,150			
			4,305,941	4,310,157	3,893,697
Leanaí					
	Leagan Bunaidh	2,818,593			
	Forlíontach	437,555			
			3,256,148	3,234,994	3,035,029
Íocaíochtaí forlíontacha, etc					
	Leagan Bunaidh	547,975			
	Forlíontach	76,513			
			624,488	622,350	616,641
Fóirdheontas don Chiste Árachais Shóisialaigh			—	—	—

			2024	2023
	Suim Soláthraithe sa Mheastachán		**Olltoradh**	**Olltoradh**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Caiteachas comhlán				
Leagan Bunaidh	12,896,213			
Forlíontach	925,137			
		13,821,350	**13,726,920**	**12,799,470**
Bain				
Leithreasaí i gcabhair				
Leagan Bunaidh	327,072			
Forlíontach	49,914			
		376,986	**379,004**	**311,795**
Glanchaiteachas				
Leagan Bunaidh	12,569,141			
Forlíontach	875,223			
		13,444,364	**13,347,916**	**12,487,675**

Barrachas

Caithfear farasbarr an mhéid a soláthraíodh ar an nglanmhéid a caitheadh a ghéilleadh don Státchiste. Faoi alt 91 den Acht Airgeadais, 2004, d'fhéadfaí cuid de leithreasaí ar bith nár caitheadh le haghaidh seirbhísí soláthair caipitil, nó an méid go léir, a thabhairt ar aghaidh le caiteamh an bhliain dár gcionn. Rinneadh €1.38 milliún leithdháiltí caipitil nár caitheadh a chuir ar aghaidh go dtí 2025 (féach nóta 6.5).

	2024	2023
	€	**€**
Barrachas	96,447,577	114,481,115
Le Tabhairt Suas – Suim Iarchurtha	1,380,000	—
Farasbarr le tabhairt suas	**95,067,577**	**114,481,115**

John McKeon
Oifigeach Cuntasaíochta
Coimirce Sóisialaí

19 Meán Fómhair 2025

Nótaí ag gabháil leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas Costas Oibriúcháin 2024

		2024	2023
	€000	€000	€000
Costas an chláir		13,100,388	12,199,471
Pá		370,558	343,659
Neamhphá		255,974	256,340
Caiteachas comhlán		**13,726,920**	**12,799,470**
Bain			
Leithreasaí i gcabhair		**379,004**	**311,795**
Glanchaiteachas		**13,347,916**	**12,487,675**
Athruithe maidir le sócmhainní caipitil			
Réadmhaoin, fearas agus trealamh (nóta 2.1)			
Ceannacháin	(5,331)		
Dímheas	2,820		
Caillteanas ar dhiúscairtí	423		
Sócmhainní doláimhsithe (nóta 2.2)			
Ceannacháin	(34,377)		
Amúchadh	29,042		
Caillteanas ar dhiúscairtí	657		
		(6,766)	218
Athruithe maidir le glansócmhainní reatha			
Méadú ar réamhíocaíochtaí	(5,311)		
Méadú ar speansais fhabhraithe	20,080		
		14,769	(2,663)
Caiteachas díreach		**13,355,919**	**12,485,230**
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)		93,340	123,379
Measchíosanna [a]		14,201	14,198
Glanchostas an chláir		**13,463,460**	**12,622,807**

Nóta [a] Baineann measchíosanna le Vóta 37 agus leis an gCiste Árachais Shóisialaigh.

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara

Cuimsíonn glanmhéid chaiteachas na seirbhísí gaolmhara na méideanna seo a leanas maidir le Vóta 37 a tabhaíodh in áiteanna eile.

		2024 €000	2023 €000
Vóta 9	Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim [a]	366	708
Vóta 12	Aoisliúntas agus Liúntais Scoir [b]	74,940	104,616
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	17,021	17,079
Vóta 18	An Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	704	743
Vóta 20	An Garda Síochána	133	124
Vóta 43	Oifig Phríomh-Oifigeach Faisnéise an Rialtais	96	42
An Príomhchiste – Pinsin na nAirí		80	67
		93,340	**123,379**

Nóta

[a] Ní áirítear leis na costais a thabhaíonn na Coimisinéirí Ioncaim ar riaradh scéimeanna Covid-19 thar ceann na Roinne. Rinneadh oibriú na scéimeanna seo a chomhtháthú go hiomlán laistigh de chórais na gCoimisinéirí Ioncaim.

[b] Tá an laghdú ó 2023 go 2024 mar thoradh ar thús a chur le haitheantas a thabhairt don íocaíocht ón gCiste Árachais Shóisialaigh go díreach chuig an Státchiste, maidir le haoisliúntais agus liúntais scoir ball foirne atá ag obair leis na scéimeanna Ciste.

Nóta 2 Ráiteas maidir leis an Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2024

	Nóta	2024	2023
		€000	€000
Sócmhainní Caipitil			
Réadmhaoin, fearas agus trealamh	2.1	10,097	8,050
Sócmhainní doláimhsithe	2.2	130,794	122,968
		140,891	**131,018**
Sócmhainní reatha			
Réamhíocaíochtaí	2.4	70,881	65,570
Iarmhéideanna eile dochair	2.5	148,795	202,340
		219,676	**267,910**
Lúide			
Dliteanais Reatha			
Banc agus airgead tirim	2.3	109,456	153,610
Costais fhabhraithe	2.7	79,937	59,857
Iarmhéideanna eile creidmheasa	2.8	37,850	43,930
Glanmhaoiniú ón Státchiste	2.9	1,489	4,800
		228,732	**262,197**
Glan-shócmhainní reatha (dliteanais)		**(9,056)**	**5,713**
Glansócmhainní		**131,835**	**136,731**
Léirithe ag:			
Cuntas Maoiniúcháin Stáit	2.10	**131,835**	**136,731**

2.1 Maoin, fearas agus trealamh [a]

	Troscán agus feistis	Trealamh oifige agus TF	Iomlán
	€000	**€000**	**€000**
Costas nó luacháil [b]			
Amhail an 1 Eanáir 2024	3,961	19,221	23,182
Breiseanna	—	5,331	5,331
Diúscairtí	(1,106)	(3,664)	(4,770)
Coigeartú	(31)	—	(31)
Amhail an 31 Nollaig 2024	2,824	20,888	23,712
Dímheas Carntha			
Amhail an 1 Eanáir 2024	3,282	11,850	15,132
Dímheas don bhliain	270	2,550	2,820
Dímheas ar dhiúscairtí	(1,084)	(3,263)	(4,347)
Coigeartú	10	—	10
Amhail an 31 Nollaig 2024	2,478	11,137	13,615
Glansócmhainní			
Amhail an 31 Nollaig 2024	**346**	**9,751**	**10,097**
Ar 31 Nollaig 2023	679	7,371	8,050

Nóta [a] Áirítear leis sin sócmhainní áirithe a fuarthas roimh an 1 Eanáir 2021 ar luach níos lú ná €10,000.

[b] Thug athbhreithniú ar an gclár aimhrialtacht neamhábhartha maidir le troscán agus feistis le fios a raibh laghdú €21,000 ar ghlansócmhainní mar thoradh air.

2.2 Sócmhainní doláimhsithe

	Bogearraí faighte agus forbartha [a]	Sócmhainní atá á bhforbairt	Iomlán
	€000	€000	€000
Costas nó luacháil			
Amhail an 1 Eanáir 2024	218,532	15,770	234,302
Coigeartuithe [b]	—	3,148	3,148
Breiseanna	793	33,584	34,377
Diúscairtí	(17,730)	—	(17,730)
Aistriú	30,593	(30,593)	—
Amhail an 31 Nollaig 2024	232,188	21,909	254,097
Amúchadh carntha			
Amhail an 1 Eanáir 2024	111,334	—	111,334
Amúchadh don bhliain	29,042	—	29,042
Amúchadh ar dhiúscairtí	(17,073)	—	(17,073)
Amhail an 31 Nollaig 2024	123,303	—	123,303
Glansócmhainní			
Amhail an 31 Nollaig 2024	**108,885**	**21,909**	**130,794**
Ar 31 Nollaig 2023	107,198	15,770	122,968

Nóta [a] Is é glanluach de réir na leabhar bogearraí faighte sa chatagóir sin agus €727,000 (2023: €0).

[b] Rinneadh coigeartuithe ar fiú €3.15 milliún iad ar shócmhainní doláimhsithe atá á bhforbairt (IAUD) mar

- Go ndearnadh caiteachas caipitil IAUD a tabhaíodh sna blianta roimhe seo a rangú go mícheart mar chaiteachas neamhchaipitil (€5.63 milliún), agus
- Go ndearnadh caiteachas neamhchaipitil IAUD a tabhaíodh sna blianta roimhe seo a rangú go mícheart mar chaiteachas caipitil (€2.48 milliún).

2.3 Banc agus airgead tirim

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Iarmhéideanna roimh ré An Post [a]	168,715	148,316
Iarmhéideanna PMG (rótharraingt)	(279,619)	(305,557)
Iarmhéid cuntas bainc tráchtála	1,448	3,631
	(109,456)	**(153,610)**

Nóta [a] Mar ghníomhaire íocaíochta scéime, tá An Post réamh-mhaoinithe le Vóta 37 agus leis an gCiste Árachais Shóisialaigh chun dliteanais chaiteachais na Roinne a chomhlíonadh de réir mar a bhíonn siad dlite. Ag deireadh 2024, ba é €286 milliún an t-iarmhéid comhcheangailte a bhí ag An Post maidir le Vóta 37 agus leis an gCiste. Ba é an comh-iarmhéid comhfhreagrach ag deireadh 2023 ná €260.3 milliún.

2.4 Réamhíocaíochtaí

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Réamhíocaíochtaí sonracha cláir [a]	65,531	60,957
Tacaíocht do bhogearraí	5,139	4,007
Riarachán	211	606
	70,881	**65,570**

Nóta [a] Cuireann an Roinn réamh-mhaoiniú ar fáil do roinnt eagraíochtaí a chuireann scéimeanna ar fáil. Cuirtear airleacain ar fáil do scéimeanna Fostaíochta Pobail agus Tionscnaimh Poist sula dtosaíonn siad chun costais tosaigh a chlúdach, agus déantar iad a fhorchúiteamh go ginearálta laistigh de 12 mhí óna n-eisiúint. Soláthraítear cúlchnapanna le haghaidh sreabhadh airgid do Sheirbhísí Fostaíochta Poiblí (SFP) ar conradh chun costais leanúnacha a chlúdach, agus déantar iad a réiteach ar bhonn leanúnach le gach íocaíocht a dhéantar. Baineann an t-airgead sin le heagraíochtaí seachas le héilitheoirí aonair.

2.5 Iarmhéideanna dochair eile

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Airleacain do An Post le haghaidh caiteachas postais	1,007	1,007
Airleacain chuig Pobal	7,062	6,277
Airleacain chuig OOP	525	—
Na Coimisinéirí Ioncaim [a]	207	630
Réamhíocaíochtaí scéime [b]	105,487	169,009
Fionraí dochair eile	1,861	2,075
Dlite ó CÁS maidir le [c]		
• Fáltais a bhaineann le Vóta a gnóthaíodh trí CÁS	19,049	14,536
• íocaíochtaí trí Vóta thar ceann CÁS	13,204	8,737
• íocaíochtaí óinchiste is infhaighte ó CÁS	393	69
	148,795	**202,340**

Nóta [a] Baineann iarmhéideanna atá á gcoimeád ag na Coimisinéirí Ioncaim leis an Scéim Fóirdheontais Pá Fostaíochta agus leis an Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá.

[b] Is éard is réamhíocaíochtaí scéime ann ná íocaíochtaí scéime a dhéantar sa bhliain nach ngearrtar sa bhliain reatha.

[c] Íocaíochtaí scéime amháin. Níl costais riaracháin san áireamh ansin.

2.6 Sócmhainn theagmhasach

Tá sé mar cheangal ar an Roinn suimeanna a aistriú ón gCiste Árachais Shóisialaigh (CÁS) chuig Vóta 37 maidir le haon chustaiméir a bhfuil pinsean neamhranníocach Stáit nó liúntas cuardaitheora poist á fháil acu, agus a bhfuil iarratas déanta acu freisin ar, nó a bhfuil teidlíocht bhunúsach acu ar, scéim sochair atá aistarraingthe nó a bhfuil deireadh curtha leis. Sna cásanna sin, ní mór don CÁS aistriú chuig Vóta 37 luach an tsochair a bheadh iníoctha. Tá taifead déanta ar mheastachán cuntasaíochta ar luach 2024 atá dlite ag an CÁS i ráitis airgeadais CÁS agus i gcuntas leithreasa Vóta 37 araon, agus é déanta ar bhunús stairiúil.

Meastar go soláthróidh uirlis tuairiscithe, atá á forbairt faoi láthair, faisnéis níos cruinne agus níos tráthúla ar fáil don Roinn chun meastachán cuntasaíochta luach comhiomlán na n-aistrithe sin a fheabhsú. Glactar leis go mbeidh an cruinneas feabhsaithe le feiceáil sna haistrithe a ndéanfar taifead orthu i ráitis airgeadais an Chiste Árachais Shóisialaigh agus i gcuntais leithreasa Vóta 37 ó 2025 ar aghaidh.

Bhí an luach reatha a aistríodh ón gCiste agus a cuireadh chun sochair don Vóta in 2024 díreach faoi bhun €100 milliún. Léiríonn torthaí tosaigh ón uirlis tuairiscithe nua, atá á forbairt, go bhfuil an luach athbhreithnithe atá le haistriú ón gCiste agus le cur chun sochair don Vóta i leith 2024 thart ar €159 milliún. Is dócha gur tharla gearríocaíochtaí den chineál céanna in 2022 agus 2023. (Bheadh aon tionchar carnach a bheadh mar thoradh ar aon ghearríocaíochtaí chuig an Vóta roimh 2022 curtha as an áireamh ag fóirdheontas an Chiste ag an Vóta in 2021.)

Tá sé i gceist ag an Roinn nuair atá tástáil déanta ar an uirlis tuairiscithe agus imscartha, aistriú aonuaire a dhéanamh ón gCiste agus luach carnach na n-aistrithe sin do 2022, 2023 agus 2024 a chreidiúnú don Vóta.

Tá an tsócmhainn ar choinníoll, ag an am seo, toisc nach bhfuil an uirlis tuairiscithe tástáilte agus imscartha go hiomlán, agus ní féidir í a thomhas le hiontaofacht leordhóthanach go dtí go mbeidh forbairt agus tástáil na huirlise tuairiscithe críochnaithe.

2.7 Costais fhabhraithe

amhail an 31 Nollaig	**2024**	**2023**
	€000	**€000**
Fabhruithe sonracha cláir [a]	53,431	51,164
Fabhruithe a bhaineann le párolla [b]	17,106	—
Fabhruithe eile	5,116	5,595
Seirbhísí TF agus tacaíocht	2,252	1,712
Speansais riaracháin	2,032	1,386
	79,937	**59,857**

Nóta [a] Airgead atá dlite d'eagraíochtaí a sholáthraíonn Fostaíocht Phobail, Tionscnamh Poist agus Seirbhísí Fostaíochta Poiblí (SFP) ar conradh thar ceann na Roinne. Baineann an t-airgead sin le heagraíochtaí seachas le héilitheoirí aonair.

[b] Fabhruithe párolla agus saoire a bhaineann le CCRL 39A (féach nóta 2.15).

2.8 Iarmhéideanna eile creidmheasa

amhail an 31 Nollaig	2024 €000	2023 €000
Méideanna dlite don stát		
Cáin ioncaim	3,616	3,610
Árachas sóisialach pá-choibhneasa	3,201	3,148
Muirear sóisialta uilíoch	715	778
Cáin shiarchoinneálach seirbhísí gairmiúla	5,167	4,619
Cáin bhreisluacha	92	213
Ranníocaíochtaí pinsin	1,135	1,185
Cáin mhaoine áitiúil	32	37
Fáltais bhreise Státchiste	1	—
	13,959	13,590
Asbhaintí párolla	2,135	2,161
Dlite do CÁS i ndáil le [a]		
• íocaíochtaí trí CÁS thar ceann Vóta	2,392	3,387
• íocaíochtaí óinchiste a fuarthas ó CÁS	—	10,317
Aisghabhálacha ró-íocaíochta neamh-chomhoiriúnaithe	2,297	2,894
Aisghabháil fiachais thar ceann tíortha eile de chuid an AE	169	166
Dlite do OOP	—	168
Vóta 40 Leanaí, Comhionannas, Míchumas, Lánpháirtíochta agus Óige[b]	15,736	10,285
Nithe sochair fionraí eile	1,162	962
	37,850	**43,930**

Nóta [a] Íocaíochtaí scéime amháin. Níl costais riaracháin san áireamh ansin.

[b] Dlite do Vóta 40 maidir leis an Scéim Íocaíochta Aitheantais Cóiríochta

2.9 Glanmhaoiniú an Státchiste

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	**€000**
Farasbarr le tabhairt suas	95,068	114,481
Le Tabhairt Suas – Suim Iarchurtha	1,380	—
Deontas ón Státchiste nár tarraingíodh	(94,959)	(109,681)
Glanmhaoiniú ón Státchiste	**1,489**	**4,800**
Léirithe ag:		
Féichiúnaithe		
Iarmhéideanna eile dochair	148,795	202,340
Creidiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	(109,456)	(153,610)
Dlite don Stát	(13,959)	(13,590)
Iarmhéideanna sochair: ar fionraí	(23,891)	(30,340)
	(147,306)	(197,540)
	1,489	**4,800**

2.10 Cuntas maoiniúcháin Stáit

	Nóta		2024	2023
		€000	**€000**	**€000**
Iarmhéid ar an 1 Eanáir			136,731	133,438
Íocaíochtaí Amach ón Vóta				
Suim Soláthraithe sa Mheastachán	Cuntas	13,444,364		
Le géilleadh – Suim Iarchurtha	Cuntas	(1,380)		
Farasbarr le géilleadh	Cuntas	(95,068)		
Glanvóta			13,347,916	12,487,675
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile	1.1		93,340	123,379
Míreanna neamhairgid				
Glanchoigeartaithe sócmhainní caipitil	2.1/2.2	3,107		
Measchíos	1	14,201		
			17,308	15,046
Glanchostas an chláir	1		(13,463,460)	(12,622,807)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig			**131,835**	**136,731**

2.11 Gealltanais

amhail an 31 Nollaig	**2024**	**2023**
a) Gealltanais uilíocha[a]	**€000**	**€000**
Soláthar earraí agus seirbhísí	—	—
Caiteachas ar dheontais neamh-chaipitil	126,967	59,367
Tionscadail chaipitil	—	—
Iomlán na ngealltanas atá infhorghníomhaithe le dlí	**126,967**	**59,367**

Nóta [a] Tá soláthar earraí agus seirbhísí agus gealltanais maidir le tionscnaimh chaipitil le haghaidh 2023 athshonraithe le go mbeadh ceanglais maidir le ciorclán 20/2024 á gcomhlíonadh.

b) Cláir deontais neamhchaipitil	**€000**	**€000**
Iarmhéid tosaigh 1 Eanáir	59,367	56,106
Deontais a íocadh sa bhliain	(175,802)	(98,963)
Ceangaltais deontais nua	243,402	102,224
Deontais curtha ar ceal	—	—
Iarmhéid deiridh an 31 Nollaig	**126,967**	**59,367**

2.12 Dliteanais aibithe

amhail an 31 Nollaig	**2024**	**2023**
	€000	**€000**
Meastachán ar dhliteanais aibithe nach n-urscaoiltear ag deireadh na bliana	**469**	**93**

2.13 Dliteanais theagmhasacha

Tá baint ag an Roinn le 57 cás dlí a d’fhéadfadh dliteanais a ghiniúint ag brath ar thoradh na dlíthíochta. Níltear cinnte faoi mhéid ná tráth na ndliteanas féideartha sin.

2.14 Léasanna

Níl aon léasanna airgeadais nó oibriúcháin i bhfeidhm laistigh den Roinn le linn 2024.

2.15 Tionchar athruithe ar bheartas cuntasaíochta in 2024

Rinneadh naoi gcaighdeán cuntasaíochta rialtas láir (CCRL) a chur i bhfeidhm le héifeacht ón 1 Eanáir 2024. Tá an tionchar seo a leanas ar iarmhéid cistithe an Stáit ag an gcur i bhfeidhm sin.

	2024
	€000
Fabhrú párolla[a]	(9,055)
Fabhrú saoire[a]	(8,051)
	(17,106)

Nóta [a] CCRL 39A Sochair Fostaithe Cuid A

Nóta 3 Caiteachas Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Tá gach caiteachas riaracháin atá curtha i leataobh le haghaidh Vóta 37 curtha i leith aon chláir amháin.

				2024		2023
			Suim Soláthraithe sa Mheastachán	Olltoradh		Olltoradh
			€000	€000		€000
i	Tuarastail, pá agus liúntais					
	Leagan Bunaidh	373,472				
	Forlíontach	2,000				
			375,472	370,558		343,659
ii	Taisteal agus cothú					
	Leagan Bunaidh	3,917				
	Forlíontach	(417)				
			3,500	3,490		3,035
iii	Oiliúint agus forbairt					
	Leagan Bunaidh	2,630				
	Forlíontach	(126)				
			2,504	2,275		13,409
iv	Seirbhísí oibríochta, soláthairtí agus fearais éagsúla					
	Leagan Bunaidh	36,769				
	Forlíontach	(7,412)				
			29,357	27,031		14,998
v	Infheistíocht caipitil dhigitigh agus speansais TF					
	Leagan Bunaidh	111,254				
	Forlíontach	(3,000)				
			108,254	107,053		72,703
vi	Costais áitreabh					
	Leagan Bunaidh	23,370				
	Forlíontach	125				
			23,495	19,315		18,250
vii	Athbhreithnithe ar bheartais, seirbhísí sainchomhairleoireachta agus taighde					
	Leagan Bunaidh	4,021				
	Forlíontach	(1,906)				
			2,115	2,182		499
viii	Íocaíochtaí le haghaidh seirbhísí gníomhaireachta					
	Leagan Bunaidh	92,810				
	Forlíontach	5,048				
			97,858	94,628		111,250
—	*Tionscadail bhainteacha ríomhrialtais*		—	—		*22,196*
			642,555	**626,532**		**599,999**

Éagsúlachtaí suntasacha

Tá leagtha amach anseo a leanas na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachas riaracháin (+/- 25% agus €100,000).

iv Seirbhísí oibríochta, soláthairtí agus fearais éagsúla

Soláthar meastacháin €36.769 milliún; olltoradh €27.031 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an gannchaitheamh de €9.738 milliún i gcomparáid le soláthar sna meastacháin de thoradh go príomha caiteachas níos ísle ar chumarsáid toisc gur cuireadh ar ceal roinnt feachtais faisnéise a bhí ceaptha do 2024, ach a athsceidealaíodh go 2025. Bhain glanchaitheamh maidir le caiteachas ar aistriúchán agus ateangaireacht de bharr tráthúlacht agus admháil sonrasc agus laghdú san éileamh ar sheirbhísí ateangaireachta Úcráinise seachtracha.

vii Athbhreithnithe ar bheartais, seirbhísí sainchomhairleoireachta agus taighde

Soláthar meastacháin €4.021 milliún; olltoradh €2.182 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an gannchaitheamh sin de €1.839 milliún i gcomparáid le soláthar sna meastacháin de thoradh, go príomha, an deacracht meastachán a dhéanamh roimh an bpróiseas tairisceana, ar an gcostas a mheasfar a bhaineann le tionscadail chomhairleachta atá dírithe ar bheartas, chomh maith le níos lú tionscadail ná mar a ceapadh roimhe seo. Ina theannta sin, níor bhain an costas iomlán a ndearnadh soláthar dó sa bhuiséad le tionscadal amháin a tugadh chun críche in rith na bliana.

Clár A Scéimeanna cúnaimh shóisialta, seirbhísí, íocaíochtaí chuig an gCiste Árachais Sóisialaigh

				2024	2023
		Suim Soláthraithe sa Mheastachán		Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000	€000
A.1	Riarachán - pá				
	Leagan Bunaidh	373,472			
	Forlíontach	2,000			
			375,472	370,558	343,659
A.2	Riarachán - neamhphá				
	Leagan Bunaidh	274,771			
	Forlíontach	(7,688)			
			267,083	255,974	256,340
Pinsin					
A.3	Pinsean Stáit (Neamhranníocach)				
	Leagan Bunaidh	1,269,753			
	Forlíontach	72,786			
			1,342,539	1,335,726	1,229,282
Aois Oibre – Tacaíochtaí Ioncaim					
A.4	Liúntas Cuardaitheora Poist				
	Leagan Bunaidh	1,972,708			
	Forlíontach	(78,930)			
			1,893,778	1,852,511	1,822,630
A.5	Íocaíocht Teaghlaigh Aontuismitheora				
	Leagan Bunaidh	723,621			
	Forlíontach	28,162			
			751,783	752,835	679,837
A.6	Pinsean Baintrí, Baintrí Fir nó Páirtnéara Shibhialta Mharthanaigh (Neamh-Ranníocach)				
	Leagan Bunaidh	11,981			
	Forlíontach	477			
			12,458	12,856	12,388
A.7	Liúntas Banchéile Thréigthe		392	386	450
A.8	Íocaíochtaí Bunúsacha Liúntas Leasa Forlíontach				
	Leagan Bunaidh	132,290			
	Forlíontach	(1,442)			
			130,848	127,908	121,378

				2024	2023
		Suim Soláthraithe sa Mheastachán		Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000	€000
A.9	Cúnamh Feirme				
	Leagan Bunaidh	50,934			
	Forlíontach	2,089			
			53,023	52,054	53,939
A.10	Íocaíochtaí Riachtanas Breise				
	Leagan Bunaidh	68,630			
	Forlíontach	8,100			
			76,730	72,020	71,631
A.11	Aois Oibre – Tacaíochtaí Ioncaim Eile				
	Leagan Bunaidh	43,085			
	Forlíontach	26,832			
			69,917	65,971	40,012
Aois Oibre – Tacaíochtaí Fostaíochta					
A.12	Clár Fostaíochta Pobail				
	Leagan Bunaidh	350,575			
	Forlíontach	16,815			
			367,390	369,219	340,783
A.13	Scéim Shóisialta Tuaithe				
	Leagan Bunaidh	52,246			
	Forlíontach	1,689			
			53,935	51,399	49,915
A.14	Tús				
	Leagan Bunaidh	90,646			
	Forlíontach	(2,747)			
			87,899	84,390	83,402
A.15	Tionscnamh Post				
	Leagan Bunaidh	11,142			
	Forlíontach	(1,324)			
			9,818	9,751	10,692
A.16	An Liúntas Fiontraíochta um Fhilleadh ar Obair				
	Leagan Bunaidh	33,021			
	Forlíontach	(2,769)			
			30,252	30,224	29,797
A.17	Liúntas um Fhilleadh ar Oideachas				
	Leagan Bunaidh	35,729			
	Forlíontach	(5,960)			
			29,769	32,367	31,018

				2024	2023
		Suim Soláthraithe sa Mheastachán		Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000	€000
A.18	JobsPlus				
	Leagan Bunaidh	3,521			
	Forlíontach	(926)			
			2,595	2,597	3,579
A.19	An tSeirbhís Fostaíochta Áitiúla		1	—	21
A.20	Clubanna Fostaíochta		1	—	—
A.21	Clár Socrúcháin Taithí Oibre				
	Leagan Bunaidh	6,378			
	Forlíontach	(2,881)			
			3,497	3,314	2,914
A.22	Aois Oibre Eile – Tacaíochtaí Fostaíochta		5,956	5,131	5,401
A.23	Scéimeanna na Seirbhíse Fostaíochta Poiblí ar Conradh (SFP)				
	Leagan Bunaidh	65,000			
	Forlíontach	2,486			
			67,486	70,646	58,772
A.yy	Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá Covid-19 (SFSP)				
	Leagan Bunaidh	1			
	Forlíontach	99			
			100	41	210
A.zz	Scéim Fóirdheontais Pá Fostaíochta Covid-19 (SFPF)				
	Leagan Bunaidh	1,000			
	Forlíontach	1,051			
			2,051	1,541	6,053
Breoiteacht, Míchumas agus Cúramóirí					
A.24	Liúntas Míchumais				
	Leagan Bunaidh	2,183,957			
	Forlíontach	215,232			
			2,399,189	2,408,096	2,174,825
A.25	Pinsean na nDall				
	Leagan Bunaidh	13,129			
	Forlíontach	935			
			14,064	13,470	13,076

				2024	2023
		Suim Soláthraithe sa Mheastachán		Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000	€000
A.26	Liúntas Cúramóra				
	Leagan Bunaidh	1,146,478			
	Forlíontach	61,879			
			1,208,357	1,202,533	1,082,450
A.27	Liúntas Cúraim Baile				
	Leagan Bunaidh	273,790			
	Forlíontach	10,773			
			284,563	288,095	259,243
A.28	Deontas Tacaíochta Cúramóra				
	Leagan Bunaidh	290,454			
	Forlíontach	64,374			
			354,828	351,215	331,961
A.29	Scéim Fóirdheontas Pá				
	Leagan Bunaidh	25,603			
	Forlíontach	(2,696)			
			22,907	23,465	22,096
A.30	Tacaíochtaí Gníomhachtaithe Míchumais				
	Leagan Bunaidh	19,380			
	Forlíontach	2,653			
			22,033	23,283	10,046
Leanaí					
A.31	Sochar Linbh				
	Leagan Bunaidh	2,166,093			
	Forlíontach	404,768			
			2,570,861	2,555,122	2,428,495
A.32	Íocaíocht do Theaghlaigh i bhFostaíocht				
	Leagan Bunaidh	375,974			
	Forlíontach	42,950			
			418,924	420,881	392,061
A.33	An Díbhinn Teaghlaigh um Fhilleadh ar an Obair				
	Leagan Bunaidh	11,398			
	Forlíontach	(1,969)			
			9,429	9,560	10,139

				2024		2023
		Suim Soláthraithe sa Mheastachán		Olltoradh		Olltoradh
		€000	€000	€000		€000
A.34	Liúntas Éadaí agus Coisbhirt don Scoilbhliain Nua					
	Leagan Bunaidh	65,206				
	Forlíontach	(8,527)				
			56,679	57,109		86,036
A.35	Béilí Scoile		190,100	181,431		108,715
A.36	Íocaíochtaí Eile Bainteach le Leanaí					
	Leagan Bunaidh	9,822				
	Forlíontach	333				
			10,155	10,891		9,583
Íocaíochtaí Forlíontacha, gníomhaireachtaí agus seirbhísí ilghnéitheacha						
A.37	Forlíonadh Cíosa					
	Leagan Bunaidh	51,961				
	Forlíontach	4,037				
			55,998	57,419		62,861
A.38	Liúntas Tacaíochta Teileafóin		9,201	8,904		8,712
A.39	Pacáiste Sochar Teaghlaigh					
	Leagan Bunaidh	91,081				
	Forlíontach	4,480				
			95,561	100,476		92,941
A.40	Saorthaisteal		103,500	96,622		92,577
A.41	Liúntas Breosla					
	Leagan Bunaidh	217,468				
	Forlíontach	67,706				
			285,174	285,593		286,435
A.42	Deontas don Bhord um Fhaisnéis do Shaoránaigh		61,495	61,718		59,184
A.43	Seirbhísí ilghnéitheacha					
	Leagan Bunaidh	13,269				
	Forlíontach	290				
			13,559	11,618		13,931
A.44	Íocaíocht leis an gCiste Árachais Shóisialaigh faoi alt 9(9)(a) den Acht Comhdhlúite Leasa Shóisialaigh, 2005		—	—		—
			13,821,350	**13,726,920**		**12,799,470**

Éagsúlachtaí suntasacha

Léiríonn an méid seo a leanas na cúiseanna a bhfuil éagsúlachtaí suntasacha i gcaiteachas neamhriaracháin cláir (+/- 0.1% den leithreasú comhlán de réir vóta i.e. éagsúlachtaí de réir fo-cheannteideal os cionn €13.8 million in 2024).

A.3 Pinsean Stáit (Neamhranníocach)

Soláthar meastacháin €1,269.753 milliún; olltoradh €1,335.726 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €65.973 milliún de bharr raon d'íocaíochtaí cnapshuime a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 nár cuireadh san áireamh sna meastacháin arbh ionann é agus suim iomlán €57.148 milliún. Ar mhaithe leis an méid a bhaineann le híocaíochtaí cnapshuime a mheas (lena n-áirítear íocaíochtaí costas maireachtála), tá an Roinn tar éis anailís a dhéanamh ar shuimeanna a íocadh le linn sheachtain na n-íocaíochtaí aonuaire agus iad a chur i gcomparáid le suimeanna a íocadh roimhe sin agus sna seachtainí ina dhiaidh sin.

Chuimsigh caiteachas iomlán na suimeanna cnapshuime sin €25.143 milliún maidir le híocaíocht dhúbailte bhónais mhí Dheireadh Fómhair, €25.087 a caitheadh ar íocaíocht dhúbailte bhónais na Nollag, €6.845 milliún maidir le cnapshuim €200 ar Liúntas Maireachtála Aonair, agus €74,000 le haghaidh na híocaíochta cnapshuime €100 (in aghaidh an linbh) a íocadh le faighteoirí na hÍocaíochta Tacaíochta Linbh.

Ar na tosca eile a raibh tionchar acu ar an róchaitheamh, bhí níos mó Tairbhithe de Chosaint Shealadach ná mar a ndearnadh meastachán air[1] a raibh Pinsean Stáit (Neamhranníocach) á fháil acu. Bhí sé sin amhlaidh mar gheall ar na deacrachtaí bunúsacha, meastachán cruinn a dhéanamh ar chaiteachas maidir leis an gcohórt sin faighteoirí, atá ag brath i ndeireadh na dála, ar líon agus próifíl na dtairbhithe de chosaint shealadach atá ag teacht chun agus ag fágáil na tíre.

1. Is éard atá i gceist le Tairbhithe de Chosaint Shealadach ná iad siúd a bhfuil cosaint á cur ar fáil dóibh de réir Threoir um Chosaint Shealadach an AE a cuireadh i bhfeidhm mar fhreagra ar ionradh na Rúise ar an Úcráin in 2022.

A.4 Liúntas Cuardaitheora Poist

Soláthar meastacháin €1,972.708 milliún; olltoradh €1,852.511 milliún

Is é an príomhthoisc a chuir leis an ngannchaitheamh ná Beochlár a bhí níos ísle go ginearálta ná mar a measadh, de thoradh ar mhargadh saothair láidir. Bhí níos lú faighteoirí ná mar a measadh, dá bharr sin. Bhí an meánlíon seachtainiúil faighteoirí iarbhír a raibh Liúntas Cuardaitheora Poist á fháil acu (132,389) 10,494 níos ísle ná mar a bhí á mheas. (142,883).

Rinne na sábháiltí sin roinnt cúitimh ar chaiteachas sa bhreis ar raon íocaíochtaí cnapshuime a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin a raibh costas iomlán €55.483 milliún i gceist leo.

A.5 Íocaíocht Teaghlaigh Aontuismitheora

Soláthar meastacháin €723.621 milliún; olltoradh €752.835 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €29.214 milliún de bharr raon d'íocaíochtaí cnapshuime a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024, nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin, a raibh costas iomlán de €35.154 milliún i gceist leo.

Chuimsigh caiteachas meastacháin iomlán na mbeart sin €13.41 milliún maidir le híocaíocht dhúbailte bhónais mhí Dheireadh Fómhair, €13.41 a caitheadh ar íocaíocht dhúbailte bhónais na Nollag, agus €8.334 milliún maidir le cnapshuim €100 (in aghaidh an linbh) a íocadh le faighteoirí na hÍocaíochta Tacaíochta Linbh.

Rinneadh an caiteachas breise sin a chúiteamh go páirteach, mar go raibh níos lú tairbhithe de chosaint shealadach a raibh Íocaíocht Teaghlaigh Aontuismitheora á fáil acu ná mar a measadh roimhe seo.

A.11 Aois Oibre – Tacaíochtaí Ioncaim Eile

Soláthar meastacháin €43.085 milliún; olltoradh €65.971 milliún

Bhí an róchaitheamh de €22.886 milliún faoi thionchar go príomha ag caiteachas níos airde ar an Liúntas Costas Laethúil ná mar a measadh. Tharla sé sin tar éis chinneadh an Rialtais in 2024 ráta íocaíochta níos airde a chur ar fáil ar mhaithe le tacú le hIarratasóirí ar Chosaint Idirnáisiúnta nach bhfuil lóistín acu agus atá ar liosta feithimh le haghaidh cóiríocht ó na Seirbhísí Lóistín um Chosaint Idirnáisiúnta.

Bhí meánluach iarbhír na híocaíochta seachtainiúla (€72.65) €14.12 níos mó ná mar a measadh (€58.53) dá thoradh sin. Chosain sé sin €11.242 milliún. Ní raibh soláthar déanta don chaiteachas breise sin sna meastacháin.

Ina theannta sin, tar éis chinneadh an Rialtais, cuireadh íocaíocht nua níos ísle i bhfeidhm le haghaidh tairbhithe de chosaint shealadach a bhí ag cur fúthu i gcóiríocht shainithe a bhí á cur ar fáil ag an stát. Bhain caiteachas breise €9.753 milliún faoin bhfotheideal sin, mar gheall ar an íocaíocht nua seo a chur ar fáil, agus ní raibh aon soláthar déanta dó sna meastacháin. Bhí sábháiltí comhfhreagracha i gceist le fotheidil eile leasa shóisialaigh lena n-áirítear íocaíochtaí cuardaitheora poist agus teaghlaigh aontuismitheora.

Bhí an caiteachas ar an Scéim Cúnaimh Dhaonnúil níos airde ná mar a measadh chomh maith, rud a bhain leis na tacaíochtaí a cuireadh ar fáil do dhaoine i ndiaidh tarluithe adhaimsire i gcaitheamh 2024.

A.12 Clár Fostaíochta Pobail

Soláthar meastacháin €350.575 milliún; olltoradh €369.219 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €18.644 milliún de bharr raon d’íocaíochtaí cnapshuime go príomha a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin a raibh costas iomlán €11.577 milliún i gceist leo.

Chuimsigh caiteachas meastacháin iomlán na mbeart sin €5.445 milliún maidir le híocaíocht dhúbailte bhónais mhí Dheireadh Fómhair, €5.445 milliún a caitheadh ar íocaíocht dhúbailte bhónais na Nollag, agus €687,000 maidir le cnapshuim €100 (in aghaidh an linbh) a íocadh le faighteoirí na hÍocaíochta Tacaíochta Linbh.

A.24 Liúntas Míchumais

Soláthar meastacháin €2,183.957 milliún; olltoradh €2,408.096 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €224.139 milliún de bharr raon d’íocaíochtaí cnapshuime go príomha a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin a raibh costas iomlán €161.906 milliún i gceist leo.

Chuimsigh caiteachas iomlán na mbeart sin €66.525 milliún maidir le cnapshuim €400 a íocadh le faighteoirí ar scéimeanna áirithe míchumais, €41.995 milliún a caitheadh ar íocaíocht dhúbailte bhónais mhí Dheireadh Fómhair, €41.995 milliún a caitheadh ar íocaíocht dhúbailte bhónais na Nollag, €7.011 milliún maidir le cnapshuim ar an Liúntas Maireachtála Aonair agus €4.38 milliún le haghaidh na híocaíochta cnapshuime €100 (in aghaidh an linbh) a íocadh le faighteoirí na hÍocaíocht Tacaíochta Linbh.

Ba é an príomhfhachtóir eile a chuir leis an róchaitheamh ná meánlíon níos airde faighteoirí ná mar a measadh. Bhí meánlíon seachtainiúil iarbhír na bhfaighteoirí (163,956) 4,090 níos airde ná mar a measadh (159,866). Chosain sé seo €54.588 milliún agus cuirtear i leith líon níos airde daoine a bhfuil íocaíochtaí míchumais á n-éileamh acu, a bhaineann le fás daonra, dul in aois, agus méadú ar líon na gcásanna míchumais a tuairiscíodh. Toisc go bhfuil an scéim ag brath ar an éileamh atá ann di, tá gach iarratasóir a chomhlíonann critéir na scéime i dteideal íocaíocht a fháil.

A.26 Liúntas Cúramóra

Soláthar meastacháin €1,146.478 milliún; olltoradh €1,202.533 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €56.055 milliún de bharr raon d’íocaíochtaí cnapshuime go príomha a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin a raibh costas iomlán €49.214 milliún i gceist leo.

Chuimsigh caiteachas iomlán na mbeart sin €21.883 milliún maidir le híocaíocht dhúbailte bhónais mhí Dheireadh Fómhair, €21.883 milliún a caitheadh ar íocaíocht dhúbailte bhónais na Nollag agus €5.448 milliún maidir le cnapshuim €100 (in aghaidh an linbh) a íocadh le faighteoirí na hÍocaíochta Tacaíochta Linbh.

Ba é an príomhfhachtóir eile a chuir leis an róchaitheamh ná meánlíon níos airde faighteoirí ná mar a measadh. Léiríonn sé seo treocht mhéadaitheach i líon na ndaoine atá ag fáil Liúntas Cúramóra, rud atá inchurtha ní hamháin i leith fás daonra agus dul in aois, ach freisin i leith leitheadúlachta níos airde míchumais agus méadú ar líon na ndaoine a bhfuil cúram de dhíth orthu. Toisc go bhfuil an scéim ag brath ar an éileamh atá ann di, tá gach iarratasóir a chomhlíonann critéir na scéime i dteideal íocaíocht a fháil.

A.27 Liúntas Cúraim Baile

Soláthar meastacháin €273.79 milliún; olltoradh €288.095 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €14.305 milliún de bharr íocaíocht bhónais an Liúntais Cúraim Baile (LCB) Dheireadh Fómhair agus na Nollag a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin, a raibh costas iomlán €10.298 milliún i gceist leo.

Fachtóir eile a chuir leis an róchaitheamh ná luach meáníocaíochta níos airde ná mar a measadh, de bharr líon níos airde faighteoirí ná a measadh a raibh LCB á fháil acu i dtaca le níos mó ná leanbh amháin. Ba léiriú é ar an ráta fáis a raibh dlús faoi de dhaoine a raibh éileamh á dhéanamh acu ar íocaíochtaí a bhain le cúram, rud a bhain go príomha, i gcás LCB, le mhéadú ar líon na leanaí faoi mhíchumas. Toisc go bhfuil an scéim ag brath ar an éileamh atá ann di, tá gach iarratasóir a chomhlíonann critéir na scéime i dteideal íocaíocht a fháil.

A.28 Deontas Tacaíochta Cúramóra

Soláthar meastacháin €290.454 milliún; olltoradh €351.215 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €60.761 milliún de bharr íocaíocht €400 cnapshuime a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 le faighteoirí na scéime, nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin a raibhcostas iomlán €49.559 milliún i gceist leo.

Ba é an príomhfhachtóir eile a chuir leis an róchaitheamh ná líon níos airde faighteoirí ná mar a measadh. Ba léiriú é ar an ráta fáis a raibh dlús faoi de dhaoine a raibh éileamh á dhéanamh acu ar íocaíochtaí cúraim, a bhí mar thoradh go páirteach ar ardú sa daonra agus daoine ag dul in aois ach mar thoradh chomh maith ar mhéadú ar líon na ndaoine faoi mhíchumas. Toisc go bhfuil an scéim ag brath ar an éileamh atá ann di, tá gach iarratasóir a chomhlíonann critéir na scéime i dteideal íocaíocht a fháil.

A.31 Sochar Linbh

Soláthar meastacháin €2,166.093 milliún; olltoradh €2,555.122 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €389.029 milliún de bharr dhá íocaíocht dhúbailte mhíosúla a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 le faighteoirí na scéime nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin a raibh costas iomlán €363.976 milliún i gceist leo.

Fachtóir eile a chuir leis an róchaitheamh ná cinneadh an Rialtais síneadh a chuir leis an scéim maidir le daoine 18 mbliana d'aois a bhí in oideachas lánaimseartha níos luaithe ná mar a soláthraíodh dó sa mheastachán. Tháinig an síneadh i bhfeidhm ó mhí na Bealtaine in ionad Mheán Fómhair mar a ceapadh a dhéanamh mar chuid de Bhuiséad 2024.

A.32 Íocaíocht do Theaghlaigh i bhFostaíocht

Soláthar meastacháin €375.974 milliún; olltoradh €420.881 milliún

Bhí an róchaitheamh de €44.907 milliún mar gheall ar mheánluach íocaíochta níos airde ná mar a measadh go príomha, a raibh costas €25.048 milliún a baint leis. Baineann éagsúlacht ó bhliain go bliain le meánluach íocaíochta na scéime, ag brath ar ioncam agus teaghlaigh faighteoirí na scéime agus ar an gluaiseacht daoine isteach agus amach as an scéim gach bliain. Tá ráta íocaíochta na scéime socruithe ag 60% den difríocht idir ioncam seachtainiúil an teaghlaigh agus an srian ioncaim atá socruithe ag brath ar mhéid an teaghlaigh.

Is deacair, mar gheall air sin, meánluach seachtainiúil na híocaíochta a mheas go cruinn.

An fachtóir eile a chuir leis an róchaitheamh sin ná íocaíocht €400 cnapshuime a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 le faighteoirí na scéime, nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin a raibhcostas iomlán €18.521 milliún i gceist leo.

A.41 Liúntas Breosla

Soláthar meastacháin €217.468 milliún; olltoradh €285.593 milliún

Is amhlaidh go bhfuil an róchaitheamh sin de €68.125 milliún go príomha de bharr íocaíocht €300 cnapshuime a rinneadh sa ráithe dheiridh de 2024 le faighteoirí na scéime nach ndearnadh soláthar ina leith sna meastacháin a raibhcostas iomlán €64.341 milliún i gceist leo.

Ba é an fachtóir eile a chuir leis an róchaitheamh ná líon beagán níos airde faighteoirí ná mar a measadh, mar gheall ar nádúr éilimh na scéime.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasaí i gcabhair

				2024	2023
			Suim Soláthraithe sa Mheastachán	Réadaithe	Réadaithe
			€000	€000	€000
Aistriú an Chiste Árachais Shóisialaigh go Vóta 37					
1	Aisghabháil costas tabhaithe ar Vóta 37 a riarann scéimeanna an Chiste Árachais Shóisialaigh				
	Leagan Bunaidh	188,500			
	Forlíontach	4,000			
			192,500	189,061	176,766
Leithreasaí i gcabhair: Eile					
2	Aisghabháil ró-íocaíochtaí ar scéimeanna Vóta 37 a ardaíodh sna blianta roimhe seo				
	Leagan Bunaidh	48,500			
	Forlíontach	5,723			
			54,223	59,844	53,449
3	Aisíocaíocht ón gCiste Árachais Shóisialaigh a rinneadh ar dtús faoi Vóta 37 sna blianta roimhe seo				
	Leagan Bunaidh	3,500			
	Forlíontach	(776)			
			2,724	2,601	2,836
4	Fáltais faoi fhorálacha ‘Dliteanas an Teaghlach a Chothabháil’ i gCuid XII den Acht LS, 2005		246	69	294
5	Fáltais Ard-Chláraitheora bailithe ag an Roinn		600	627	611
6	Fáltais ó ranníocaíochtaí aoisliúntais breise		7,500	8,981	8,219
7	Fáltais ó Chiste Sóisialta na hEorpa				
	Leagan Bunaidh	840			
	Forlíontach	(840)			
			—	840	—
8	Fáltais ón gCiste Náisiúnta Oiliúna		8,999	6,447	7,492

				2024	2023
			Suim Soláthraithe sa Mheastachán	**Réadaithe**	**Réadaithe**
			€000	**€000**	**€000**
9	Fáltais ón Údarás Pinsean – ranníocaíochtaí aoisliúntais foirne		927	730	750
10	Fáltais ó Chuntais Dhíomhaoine		2,500	599	2,710
11	Aisghabháil cúnaimh ó dhámhachtainí cúitimh árachais		2,600	2,935	4,262
12	Fáltais ó Chúnamh Bia agus Ábhar (páirtmhaoinithe ó CSE+)		860	1,005	1,982
13	Aisghabháil ró-íocaíochtaí ón Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá (SFSP)				
	Leagan Bunaidh	2,500			
	Forlíontach	9,970			
			12,470	12,628	9,560
14	Aisghabháil ró-íocaíochtaí don Scéim Fóirdheontas Pá Fostaíochta (SFPF)				
	Leagan Bunaidh	5,000			
	Forlíontach	30,379			
			35,379	35,076	30,665
15	Ilghnéitheach				
	Leagan Bunaidh	1,000			
	Forlíontach	6,515			
			7,515	9,619	12,199
16	Fáltais ó REACT-EU				
	Leagan Bunaidh	53,000			
	Forlíontach	(5,057)			
			47,943	47,942	—
			376,986	**379,004**	**311,795**

Éagsúlachtaí suntasacha

Tugtar breac-chuntas sa mhéid seo a leanas ar na cúiseanna le héagsúlachtaí suntasacha i leithreasaí i gcabhair (+/- 5% agus €100,000).

2 Aisghabháil ró-íocaíochtaí ar scéimeanna Vóta 37 a ardaíodh sna blianta roimhe seo

Soláthar meastacháin €48.5 milliún; iomlán faighte €59.844 milliún

Baineann fáltais faoin bhfotheideal sin le haisghabháil ró-íocaíochta ar scéimeanna agus seirbhísí Vóta 37, agus áirítear leo dhá eilimint.

- Aisghabháil airgid thirim
- Déileáiltear le hasbhaintí aisghabhála ró-íocaíochta mar ioncam nuair a dhéantar an aisghabháil tar éis dheireadh na bliana inar tharla an ró-íocaíocht.

Ar deireadh thiar thall, is an tionchar is mó a bhíonn ar fháltais ná líon agus luach na aisghabhálacha a dhéantar a bhfuil éagsúlacht ag baint leo ó thaobh céatadáin de go stairiúil, ó mhí go mí agus ó bliain go bliain araon.

Bhí na fáltais €11.344 milliún níos airde in 2024 ná mar a measadh go mbeadh siad. Is léargas ar chur i bhfeidhm mhodhanna nua íocaíochta, agus gníomhartha méadaithe aisghabhálacha araon iad sin, chomh maith le deacracht meastachán cruinn a dhéanamh 12 mhí roimh ré maidir le fáltais.

3 Aisíocaíocht ón gCiste Árachais Shóisialaigh a rinneadh ar dtús faoi Vóta 37 sna blianta roimhe seo

Soláthar meastacháin €3.5 milliún; iomlán faighte €2.601 milliún

Úsáidtear an fotheideal sin chun aisghabháil cúnaimh shóisialaigh ón gCiste Árachais Shóisialaigh a thaifeadadh i gcás ina ndéantar coigeartú idir-scéime maidir le híocaíochtaí ar chóir a bheith eisithe ó cheart ón CÁS, tar éis dheireadh na bliana airgeadais. Tarlaíonn sé sin de ghnáth nuair a dhéanann duine éileamh ar liúntas forlíontach leasa, nó go ndéantar cinneadh nó go dtugtar achomharc chun críche maidir le héileamh a bhaineann le sochar árachais shóisialaigh.

Braitheann na fáltais ag deireadh an lae ar líon agus cineál na gcinntí a dhéantar maidir leis na héilimh/hachomhairc atá i gceist. Baineann éagsúlacht leo sin ó thaobh céatadáin de go stairiúil, ó mhí go mí agus ó bhliain go bliain araon.

4 Fáltais faoi fhorálacha 'Dliteanas an Teaghlach a Chothabháil' i gCuid XII den Acht LS, 2005

Soláthar meastacháin €246,000; iomlán faighte €69,000

Tháinig deireadh le forálacha dlíthiúla maidir le daoine gaoil faoidhliteanas i ndiaidh tús a chur leis an Acht um Leas Sóisialach agus um an Dlí Sibhialta (Forálacha Ilghnéitheacha), 2024 an 4 Meitheamh 2024. Mar thoradh air sin, bhí fáltais iarbhír €177,000 níos ísle ná mar a measadh.

6 Fáltais ó ranníocaíochtaí aoisliúntais breise

Soláthar meastacháin €7.5 milliún; iomlán faighte €8.981 milliún

Bhí na fáltais iarbhír €1.481 milliún níos airde ná mar a measadh mar gheall ar arduithe pá dá bhforáiltear faoi chomhaontú pá Ag Dul Ó Neart Go Neart.

Bhí meastachán 2024 bunaithe ar an olltoradh a bhí ag teacht chun cinn i dtreo dheireadh 2023, agus níor cuireadh na harduithe pá sin san áireamh.

8 Fáltais ón gCiste Náisiúnta Oiliúna

Soláthar meastacháin €8.999 milliún; iomlán faighte €6.447 milliún

Bhí fáltais iarbhír ón gCiste Socrúcháin Taithí Oibre €2.552 milliún níos ísle ná mar a measadh, de thoradh go príomha ioncam a rabhthas ag súil leis toisc nár baineadh amach an Clár Socrúcháin Taithí Oibre.

Tharla sé sin mar gheall ar chinneadh na Roinne Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta gan páirtmhaoiniú a chur ar fáil don scéim tríd an gCiste Oiliúna Náisiúnta, mar gheall gur baineadh an scéim ón bPlean Náisiúnta Téarnaimh agus Athléimneachta.

9 Fáltais ón Údarás Pinsean – ranníocaíochtaí aoisliúntais foirne

Soláthar meastacháin €927,000; iomlán faighte €730,000

Bhí na fáltais iarbhír faoin bhfotheideal sin €197,000 níos lú ná mar a measadh. Bhí an meastachán bunaithe ar na laghdaithe aoisliúntais réamh-mheasta ag an Údarás Pinsean trí phárolla ó mhí Eanáir go mí na Nollag 2024, agus bhí an ranníoc aoisliúntais breise san áireamh (ASC). Baineann na fáltais iarbhír a fuarthas leis an tréimhse Nollaig 2023 go Samhain 2024 (toisc go n-íoctar iad leis an Roinn an mhí i ndiaidh a bhaintear iad ón bpárolla) agus níl ASC san áireamh.

10 Fáltais ó Chuntais Dhíomhaoine

Soláthar meastacháin €2.5 milliún; iomlán faighte €599,000

Tá leithdháileadh €2.5 milliún san áireamh mar chuid de Phlean Gníomhartha na gCuntas Díomhaoine 2024, ar mhaithe le beart a bhfuil sé mar aidhm leis tacú le cúramóirí fanacht i bhfostaíocht nó oideachas nó cabhair a chuir ar fáil filleadh ar an bhfostaíocht, oideachas nó oiliúint.

Tá cuid mhaith ama i gceist idir an t-iarratas ar bheart Cuntas Díomhaoin agus sula gceadaítear an beart mar chuid de Phlean Gníomhartha na gCuntas Díomhaoin ag an Aire Forbartha Tuaithe agus Pobail agus na Gaeltachta, an comhaontú maidir le conradh idir Pobal, ceapadh an bhirt, an glaoch chun iarratas ó ghrúpaí agus an próiseas measúnuithe agus bronnta ina dhiaidh sin.

Bhí leibhéal níos ísle fáltas réadaithe in 2024 ná mar a rinneadh soláthar dóibh sna meastacháin, mar thoradh ar chineál agus tráthúlacht an phróisis.

11 Aisghabháil cúnaimh ó dhámhachtainí cúitimh árachais

Soláthar meastacháin €2.6 milliún; iomlán faighte €2.935 milliún

Aisghabhann an scéim Aisghabhála Sochar agus Cúnaimh luach íocaíochtaí leasa shóisialaigh áirithe a bhaineann le breoiteacht ó dhámhachtainí cúitimh a dhéantar do dhuine mar thoradh ar éileamh díobhála pearsanta. Mar sin, tá an Roinn ag brath ar réiteach éileamh díobhála pearsanta chun na sochair ábhartha a ghnóthú. Braitheann tráthúlacht réitigh na n-éileamh seo ar na páirtithe a bhfuil baint acu leis an éileamh díobhála pearsanta, ar an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus/nó ar na cúirteanna agus mar sin is deacair é a thuar. Dá réir sin, is féidir leis an méid a bheith éagsúil ó bhliain go bliain, rud a léirítear sa mhéid is go raibh na fáltais iarbhír €335,000 níos airde ná mar a measadh..

12 Fáltais ó Chúnamh Bia agus Ábhar (páirtmhaoinithe ó CSE+))

Soláthar meastacháin €860,000; iomlán faighte €1.005 milliún

Bhí na fáltais iarbhír maidir leis an bhfotheideal sin €145,000 níos airde ná mar a measadh mar gheall ar an aisíoc éileamh deiridh faoin gclár a bheidh á fháil i mí na Nollag 2024. Ní rabhthas ag súil leis an ioncam sin agus na meastacháin á gcur le chéile.

13 Aisghabháil ró-íocaíochtaí ón Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá (SFSP)

Soláthar meastacháin €2.5 milliún; iomlán faighte €12.628 milliún

Ó dúnadh an Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá in 2020, tá na Coimisinéirí Ioncaim ag aisghabháil ró-íocaíochtaí gan íoc ó fhostóirí. Bhí an meastachán sin bunaithe ar an ionchas go mbeadh leibhéal na ró-íocaíochtaí a aisghabhadh ag leanúint leis ag titim ar bhonn bliain ar bhliain, mar a tharla ó dúnadh an scéim, ach ní mar seo a thit amach. Mar thoradh air sin, bhí fáltais iarbhír €10.128 milliún níos airde ná mar a measadh.

14 Aisghabháil ró-íocaíochtaí ón Scéim Fóirdheontas Pá Fostaíochta (SFPF)

Soláthar meastacháin €5 mhilliún; iomlán faighte €35.076 milliún

Ó dúnadh an Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá i mí na Bealtaine 2022, tá na Coimisinéirí Ioncaim ag aisghabháil ró-íocaíochtaí gan íoc ó fhostóirí. Bhí an meastachán sin bunaithe ar an ionchas go mbeadh leibhéal na ró-íocaíochtaí a aisghabhadh ag leanúint leis ag titim ar bhonn bliain ar bhliain, mar a tharla ó dúnadh an scéim, ach ní mar seo a thit amach. Mar thoradh air sin, bhí na fáltais iarbhír €30.076 milliún níos airde ná mar a measadh.

15 Ilghnéitheach

Soláthar meastacháin €1 milliún; iomlán faighte €9.619 milliún

Úsáidtear an fotheideal sin chun fáltais a thaifeadadh nach raibh beartaithe nuair a tugadh na meastacháin chun críche agus fáltais bheaga freisin ar nós seiceanna cealaithe a thabhairt ar ais.

Bhí fáltais €8.619 milliún níos mó ná mar a measadh, go príomha mar gheall orthu seo a leanas.

- Aisghabháil €2.372 milliún in aisíocaíochtaí maidir le réamhíocaíochtaí agus táillí ó sholáthraithe Páirtithe Intreo na Seirbhíse Fostaíochta Limistéir Áitiúil.
- Aisghabháil farasbairr €1.987 milliún in aisíocaíochtaí ón mBord um Fhaisnéis do Shaoránaigh (CIB) maidir le 2023.
- Aisghabháil €1.968 milliún in aisíocaíochtaí maidir le cúlchnapanna oibriúcháin ó sholáthraithe seirbhíse EmployAbility.
- Aisghabháil €1.248 milliún in aisíocaíochtaí ó sholáthraithe JobPath go príomha i leith táillí a íocadh i mblianta roimhe seo chun cuntas a thabhairt ar chur i bhfeidhm lascaine bunaithe ar fheidhmíocht an mhargaidh saothair. Ríomhtar lascainí bunaithe ar fheidhmíocht an mhargaidh saothair sa bhliain roimhe sin.

16 Fáltais ó REACT-EU

Soláthar meastacháin €53 milliún; iomlán faighte €47.942 milliún

Bhí na fáltais iarbhír maidir leis an bhfotheideal sin €5.058 milliún níos lú ná mar a measadh, mar gheall ar chleachtas caighdeánach an AE, 10% de luach iomlán éileamh na Roinne ó chiste React-EU a choimeád go dtí go mbeadh teacht ar thorthaí iniúchta deiridh.

4.2 Fáltais bhreise iníoctha leis an Státchiste

	2024	2023
	€000	€000
Iarmhéid ar an 1 Eanáir	—	—
Airgead coinsiasa	4	8
Costais finnéithe	—	2
Aistrithe chuig an Státchiste	(3)	(10)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	**1**	—

4.3 Ró-íocaíochtaí cúnaimh leasa a ghnóthú

Tá an Láraonad Fiachais (LAF) freagrach as ró-íocaíochtaí custaiméirí aonair taifeadta agus aisghabháil fiachais a bhainistiú. [a]

Seo a leanas an seasamh achomair ar ró-íocaíochtaí cúnaimh leasa taifeadta agus fiachas arna bhainistiú ag an LAF amhail an 31 Nollaig 2024.

		2024 Olltoradh		2023 Olltoradh
	€000	€000	€000	€000
Ró-íocaíochtaí amuigh amhail an 1 Eanáir 2024		397,533		382,908
Glanmhéid na ró-íocaíochtaí a taifeadadh				
Calaois amhrasta	20,530		14,530	
Earráid custaiméara	47,180		44,015	
Earráid oifigiúil	1,123		1,167	
Cásanna eastáit	23,698		22,643	
		92,531		82,355
		490,064		465,263
Lúide:				
Fiachas aisghafa [b]	(65,624)		(59,412)	
Coigeartú aisghabhála [c]	484		321	
		(65,140)		(59,091)
Fiachais na bliana roimhe sin curtha ar ceal [d]		(4,355)		(4,366)
Fiachas a díscríobhadh mar dho-aisghabhála [e]		(4,595)		(4,273)
Ró-íocaíochtaí amuigh amhail an 31 Nollaig 2024		**415,974**		**397,533**

Nóta [a] Is é an limistéar scéime faoi seach a riarann bainistíocht ró-íocaíochtaí agus aisghabhálacha fiachais a eascraíonn as comhaontuithe caidrimh chonarthaigh nó leibhéal seirbhíse le heintitis chorparáideacha a sholáthraíonn grúpscéimeanna ar nós Fostaíocht Phobail, agus ní luaitear anseo iad. B'ionann aisghabhálacha iomlána 2024 do na scéimeanna sin agus €650,000 (2023: €242,000).

In 2024, riar na Coimisinéirí Ioncaim aisghabhálacha fiachais don Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá (SFSP) agus don Scéim Fóirdheontais Pá Fostaíochta (SFPF) nach dtuairiscítear anseo. Déantar aisghabhálacha €35,000 le haghaidh ró-íocaíochtaí 2024 a ghlanluacháil as caiteachas scéime SFSP 2024 agus SFPF (2023: €101,000). Áirítear aisghabhálacha €47.7 milliún do ró-íocaíochtaí na mblianta roimhe sin i Leithreasaí i gcabhair, Nóta 4.1 (2023: €40.2 milliún).

[b] Déantar anailís ar mhéid an fhiachais a aisghabhadh in 2024 mar seo a leanas: (a) €59.3 milliún breactha go dtí ioncam maidir le fiacha na bliana roimhe (b) €6.3 milliún breactha go dtí caiteachas maidir le fiacha na bliana reatha.

[c] Baineann an coigeartú le haisghabhálacha taifeadta i mblianta roimhe sin a cuireadh ar ceal i rith na bliana.

[d] Baineann fiachais na bliana roimhe a cuireadh ar ceal le ró-íocaíochtaí a ardaíodh sna blianta roimhe sin a cuireadh ar ceal in 2024. Tuairiscítear aon ró-íocaíocht nua ina dhiaidh sin a ardaítear mar thoradh ar achomharc nó ar chinneadh athbhreithnithe faoi ghlan-ró-íocaíochtaí taifeadta.

[e] Díscríobhadh fiachais arbh fhiú €4.6 milliún iad le linn 2024. Ba ionann €2.8 milliún agus díscríobhanna a rinneadh faoi bheartas bliantúil na Roinne ina ndéantar athbhreithniú ar fhiacha reatha i dtéarmaí cibé an bhfuil sé eacnamaíoch dul sa tóir orthu nó an bhfuil siad do-inghnóthaithe. Rinneadh an chuid eile de na díscríobhanna sa ghnáthchúrsa gnó. Áirítear le figiúr díscríofa fiachais 2024, 156 custaiméir a raibh fiachais aonair níos mó ná €10,000 díscríofa acu ar luach iomlán €5.1 milliún (Vóta: €3.8 milliún; CÁS: €1.3 milliún).

Nóta 5 Soláthar Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhfostaithe

Coibhéisí lánaimseartha	**2024**	**2023**
Roinn	7,037	6,801
Gníomhaireachtaí[a]	162	159
Iomlán	**7,199**	**6,960**

Nóta [a] An Bord um Fhaisnéis do Shaoránaigh agus an tÚdarás Pinsean.

5.2 Pá

	2024	**2023**
	€000	**€000**
Pá	360,641	336,138
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	1,388	1,524
Liúntais eile	1,831	1,807
Ragobair	4,132	4,494
ÁSPC an Fhostóra	30,438	27,239
Pá iomlán	**398,430**	**371,202**

Luach saothair fhoireann na Roinne

	2024	**2023**
	€000	**€000**
Pá	349,556	325,749
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	1,312	1,524
Liúntais eile	1,831	1,683
Ragobair	4,132	4,494
ÁSPC an Fhostóra	29,293	26,178
Pá iomlán	**386,124**	**359,628**

Nóta [a] Dáiltear an figiúr pá iomlán trasna gnéithe pá d'fho-mhírchinn riaracháin A.i agus A.viii.

Luach saothair fhoireann na gníomhaireachta

	2024	2023
	€000	€000
Pá	11,085	10,389
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	76	124
ÁSPC an Fhostóra	1,145	1,061
Pá iomlán	**12,306**	**11,574**

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre [a]

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is airde	
			2024	2023
			€	€
Foireann na Roinne				
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	437	31	26,701	49,082
Ragobair	1,805	76	24,086	27,893
Liúntais sealoibre agus uainchláir	38	20	17,384	15,999
Ilghnéitheach	340	15	37,660	35,580
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	304	97	38,708	33,623
Foireann na Gníomhaireachta				
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	13	3	15,034	16,426

Nóta [a] Baineann na liúntais, ragobair agus sonraí luacha saothair eile sa nóta sin le fostaithe na Roinne agus fostaithe na ngníomhaireachtaí sonraithe i nóta 5.1 thuas.

5.4 Bandaí pá fostaithe na Roinne

Tá líon na bhfostaithe de chuid na Roinne a bhfuil a sochair fostaithe iomlána (lena n-áirítear bunphá, liúntais, ragobair; gan ÁSPC fostóra, costais phinsin fostóra san áireamh) don bhliain airgeadais idir €20,000 agus €59,999 agus laistigh de gach banda €10,000 ó €60,000 aníos mar seo a leanas.

Bandaí pá (€)		Líon na bhfostaithe	
Ó	**Go**	**2024**	**2023**
20,000	59,999	5,594	5,430
60,000	69,999	736	759
70,000	79,999	347	199
80,000	89,999	143	158
90,000	99,999	100	55
100,000	109,999	40	38
110,000	119,999	34	23
120,000	129,999	13	8
130,000	139,999	5	—
140,000	149,999	1	—
150,000	159,999	0	1
160,000	169,999	3	4
170,000	179,999	3	4
180,000	189,999	4	1
190,000	199,999	1	—
200,000	209,999	—	—
210,000	219,999	—	—
220,000	229,999	—	1
230,000	239,999	1	—

5.5 Socruithe luach saothair eile

Áirítear sa chuntas sin caiteachas €715,792 i leith 10 oifigeach a bhí ar seirbhís lasmuigh den Roinn don bhliain iomlán nó cuid de 2024 agus ar íoc an Roinn a dtuarastail. Déanann an Roinn na costais sin a fhorchúiteamh ó eagraíochtaí eile.

5.6 Scaoilíocaíocht/iomarcaíocht

I rith 2024, íocadh íocaíochtaí iomarcaíochta de €39,440 le naonúr ball foirne ar cuireadh deireadh lena bhfostaíocht.

5.7 Ró-íocaíochtaí párolla

amhail an 31 Nollaig	Líon na bhfaighteoirí	2024 €000	2023 €000
Ró-íocaíochtaí	1,309	2,282	1,720
Pleananna aisghabhála i bhfeidhm	337	1,031	1,028

Nóta [a] Aistríodh pleananna aisghabhála ró-íocaíochtaí a raibh luach €38,671 acu chuig ranna/oifigí éagsúla rialtais in 2024.

5.8 Luach saothair agus sochair an Oifigigh Cuntasaíochta

Seo a leanas luach saothair agus sochair incháinithe an Oifigigh Cuntasaíochta don bhliain airgeadais.

	2024 €000	2023 €000
Bunphá	**238**	**227**

Níl luach na sochar scoir a thuilltear sa tréimhse san áireamh thuas. Tá an tOifigeach Cuntasaíochta ina bhall de scéim aoisliúntais roimh-1995 do státseirbhísigh bhunaithe agus ní theann a t(h)eidlíochtaí chuige sin thar théarmaí caighdeánacha na scéime sin.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Cúiteamh agus costais dlí

Íocaíochtaí/costais a d’íoc an Roinn/Oifig sa bhliain

	Éilimh ag				Iomlán	Iomlán
	Fostaithe	Daoine den phobal			2024	2023
	Díobhálacha pearsanta [a]	Díobhálac pearsanta [b]	Scéimeanna na Roinne	Eile [c]		
Líon na gcásanna	8	3	5	23	39	34
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Costais dlí na Roinne féin	51	1	6	-	58	20
Íocaíochtaí ón Roinn/Oifig nó thar a ceann						
Cúiteamh	114	—	125	50	289	177
Costais dlí	—	—	—	860	860	290
Costais eile	16	1	1	—	18	13
2024 Iomlán	**181**	**2**	**132**	**910**	**1,225**	**500**
Iomlán 2023	143	22	56	279	500	

Nóta [a] Cásanna iomlána 8. Bhí na suimeanna a íocadh i leith daoine aonair idir na réimsí €215 go €94,000.

[b] Cásanna iomlána 3. Bhí na suimeanna a íocadh i leith daoine aonair idir na réimsí €99 go €792.

[c] Cásanna iomlána 23. Bhí costais iomlána aonair sna réimsí €7,104 go €106,000. Baineann 22 cás le costais dlí le páirtithe eile. Bhain cás amháin le cúiteamh agus costais dhlíthiúla do pháirtithe eile.

Costais charnacha na gcásanna a tugadh chun críche in 2024

	Éilimh ag				Iomlán
	Fostaithe	Daoine den phobal			2024
	Díobhálacha pearsanta	Díobhálacha pearsanta	Scéimeann a na Roinne	Eile	
Líon na gcásanna	2	1	4	23	30
	€000	€000	€000	€000	€000
Costais dlí na Roinne féin	—	1	—	—	1
Íocaíochtaí ón Roinn/Oifig nó thar a ceann					
Cúiteamh	3	—	125	50	178
Costais dlí	—	—	—	860	860
Costais eile	12	—	1	—	13
2024 Iomlán	**15**	**1**	**126**	**910**	**1,052**

6.2 Íocaíochtaí ex-gratia

Íocadh íocaíochtaí ex-gratia arbh fhiú €3.36 milliún iad (€3.17 milliún in 2023) le daoine a tháinig slán as neachtlanna Mhaigdiléana agus institiúidí eile in 2024.

Íocadh €682,000 (€1.4 milliún in 2023) ex-gratia le maoirseoirí Fostaíochta Pobail (FP) i leith 45 maoirseoir iar-FP agus maoirseoir cúnta FP in 2024.

6.3 Maoiniú ón AE

Áirítear leis an olltoradh a thaispeántar i bhfotheidil A.1 go A.43 íocaíochtaí i ndáil le gníomhaíochtaí atá cómhaoinithe ag an AE.

Cur síos fotheidil:		**2024**	**2023**
	Meastachán	**Olltoradh**	**Olltoradh**
	€000	**€000**	**€000**
Cúnamh Bia agus Ábhar (páirtmhaoinithe ó CSE+)	5,700	5,586	1,982
Clár Fostaíochta agus Nuálaíochta Sóisialta (EaSI)	—	—	327
JobsPlus	739	739	280
Liúntas Fiontraíochta um Fhilleadh ar Obair (LFFO)	2,600	2,008	2,817

6.4 Íocaíochtaí úis dhéanaigh

	2024	**2023**
	€	**€**
Íocaíochtaí úis	**7**	**10**

6.5 Géilleadh iarchurtha

Is éard atá i gceist le géilleadh iarchurtha ná coigilteas €1.38 milliún i gcaiteachas caipitil in 2024 san fho-cheannteidil seo a leanas a tugadh anonn go dtí 2025.

	€000
A.2 (vi) Costais áitribh	**1,380**

Aguisín A Achoimre ar Chaiteachas na Scéime Coimirce Sóisialaí

	2024	2023
	€milliún	**€milliún**
Vóta 37		
Caiteachas comhlán	13,727	12,799
Lúide caiteachas neamh-scéime		
Riarachán	(627)	(600)
Fóirdheontas an CÁS	—	—
Deontas don Bhord um Fhaisnéis do Shaoránaigh	(62)	(59)
Seirbhísí ilghnéitheacha	(2)	(5)
Vóta 37 caiteachas na scéime (A)	**13,036**	**12,135**
An Ciste Árachais Shóisialaigh		
Caiteachas comhlán	**14,603**	**13,366**
Lúide caiteachas neamh-scéime		
Riarachán	(294)	(280)
An Tobhach Náisiúnta Oiliúna	(1,155)	(1,066)
Caiteachas scéim an Chiste Árachais Shóisialaigh (B)	**13,154**	**12,020**
Caiteachas iomlán scéim na Roinne (A+B)	**26,190**	**24,155**
Ienar bhain		
Scéimeanna Príomhshrutha	*26,188*	*24,147*
Scéimeanna Covid-19	*2*	*8*
Caiteachas iomlán na Roinne ar scéimeanna	**26,190**	**24,155**

Nóta [a] Is mar gheall ar shlánú aon suimeanna iomlána neamhréireacha.

Miondealú ar chaiteachas na scéimeanna

Íocaíochtaí de réir scéime agus catagóire	2024 €milliún	2023 €milliún
Pinsin		
Pinsin Stáit (Ranníocach)	7,858	7,089
Pinsin Stáit (Neamhranníocach)	1,336	1,229
Pinsean Baintrí/Baintrí Fir/Páirtnéara Shibhialta Mharthanaigh	1,954	1,813
Iomlán	**11,148**	**10,131**
Tacaíochtaí Ioncaim Aois Oibre		
Liúntas Cuardaitheora Poist	1,852	1,823
Íocaíocht Teaghlaigh Aontuismitheora	753	680
Sochar Cuardaitheora Poist	504	438
Sochar Cuardaitheora Poist do Dhaoine Féinfhostaithe	10	10
Sochar Iomarcaíochta agus Dócmhainneachta	31	23
Sochar Máithreachais	285	269
Sochar Atharthachta, Sochar do Thuismitheoirí agus Sochar Uchtaíoch	111	93
Liúntas Leasa Forlíontach Bunúsach,	128	121
Cúnamh Feirme	52	54
Sochar Banchéile Thréigthe	61	63
Aois Oibre – Tacaíochtaí Ioncaim Eile	66	40
Íocaíochtaí Riachtanas Breise	72	72
Sochair Chóireála agus Sochar Sláinte agus Sábháilteachta	160	143
Pinsean Baintrí/Baintrí Fir/Páirtnéara Shibhialta Mharthanaigh (Neamhranníocach)	13	12
Liúntas Banchéile Thréigthe	1	1
Iomlán	**4,099**	**3,842**
Íocaíochtaí Forlíontacha		
Liúntas Cíosa	—	—
Cúnamh Bia agus Ábhar	6	6
Íocaíochtaí Neachtlanna Maigdiléana agus Institiúidí eile	3	3
Forlíonadh Cíosa	57	63
Pacáiste Sochair Teaghlaigh	291	286
Liúntas Tacaíochta Teileafóin	21	19
Liúntas Breosla	511	502
Saorthaisteal	97	93
Iomlán	**986**	**972**

Íocaíochtaí de réir scéime agus catagóire	2024 €milliún	2023 €milliún
Aois Oibre Tacaíochtaí Fostaíochta		
Fostaíocht don Phobal	369	341
Liúntas um Fhilleadh ar Oideachas	32	31
An Liúntas Fiontraíochta um Fhilleadh ar Obair	30	30
Tús	84	83
JobsPlus	3	4
Aois Oibre Eile – Tacaíochtaí Fostaíochta	5	5
Scéim Shóisialta Tuaithe	51	50
Tionscnamh Post	10	11
Clár Socrúcháin Taithí Oibre	3	3
Sochar Cumais Pháirtigh	26	25
Scéimeanna na Seirbhíse Fostaíochta Poiblí ar Conradh (SFP)	71	59
Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá Covid-19 (SFSP)	—	1
Scéim Fóirdheontais Pá Fostaíochta Covid-19 (SFPF)	2	6
Iomlán	**686**	**649**
Breoiteacht, Míchumas agus Cúramóirí		
Liúntas Míchumais	2,408	2,174
Sochar Breoiteachta	686	662
Pinsean Easláine	853	794
Íocaíocht Cúramóra	1,267	1,139
Deontas Tacaíochta Cúramóra	351	332
Liúntas Cúraim Baile	288	259
Scéim Fóirdheontas Pá	23	22
Sochar Míthreorach	76	74
Pinsean na nDall	14	13
Sochar Báis	11	11
Sochar Díobhála agus Cúram Leighis	7	9
Tacaíochtaí Gníomhachtaithe Míchumais	23	10
Iomlán	**6,007**	**5,499**
Leanaí		
Sochar Linbh	2,555	2,428
Íocaíocht do Theaghlaigh i bhFostaíocht	421	392
An Díbhinn Teaghlaigh um Fhilleadh ar an Obair	10	10
Liúntas Éadaí agus Coisbhirt don Scoilbhliain Nua	57	86
Béilí Scoile	181	109
Íocaíochtaí Eile Bainteach le Leanaí	40	37
Iomlán	**3,264**	**3,062**
Glanchaiteachas ar na scéimeanna go léir	**26,190**	**24,155**